

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Eskişehir Sanayi Odası Sunumu

**Durmuş YILMAZ
Başkan**

20 Ekim 2009

Sunum Planı

- I. Küresel Kriz ve Toparlanma Sinyalleri
- II. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler
- III. Para Politikası Duruşu

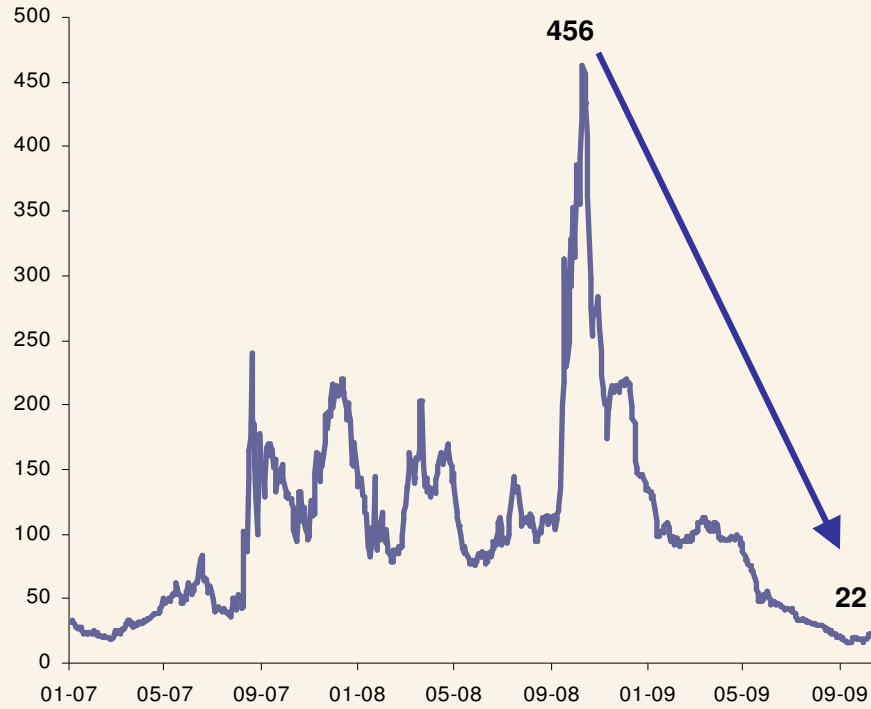
I. Küresel Kriz ve Toparlanma Sinyalleri

Küresel Finans Piyasalarında Toparlanma

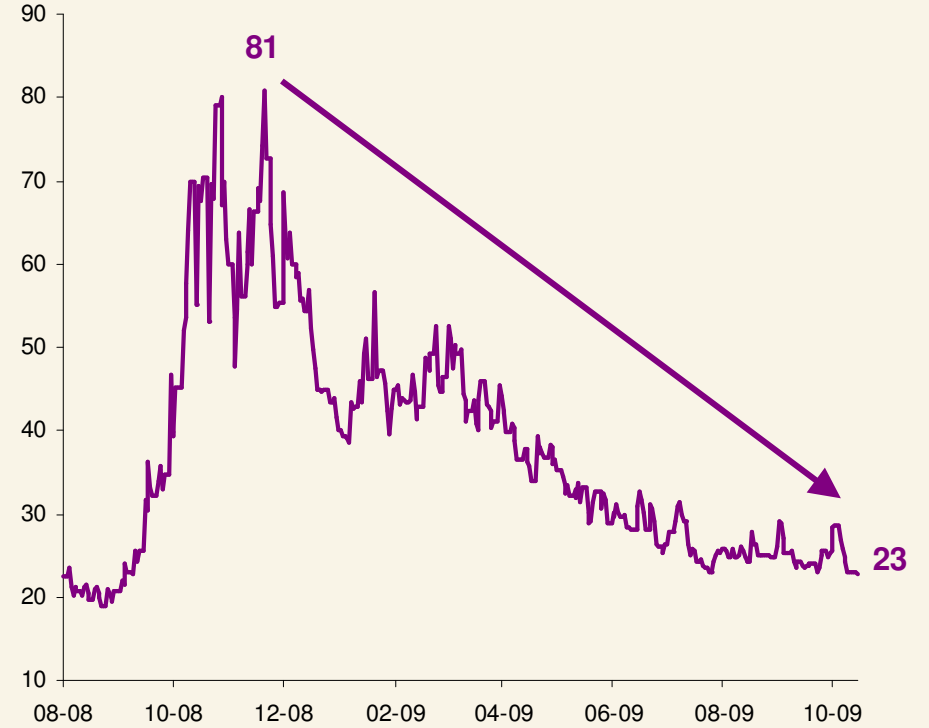
Küresel finans piyasalarında krizin tepe noktasına kıyasla dikkate değer bir toparlanma görülmektedir.

3 Ay Vadeli LIBOR Faiz Oranı ile ABD Hazine Bonosu Getirisi Arasındaki Fark (TED Spread)
(2 Ocak 2007 – 13 Ekim 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

VIX Oynaklık Endeksi
(1 Ağustos 2008 – 14 Ekim 2009)

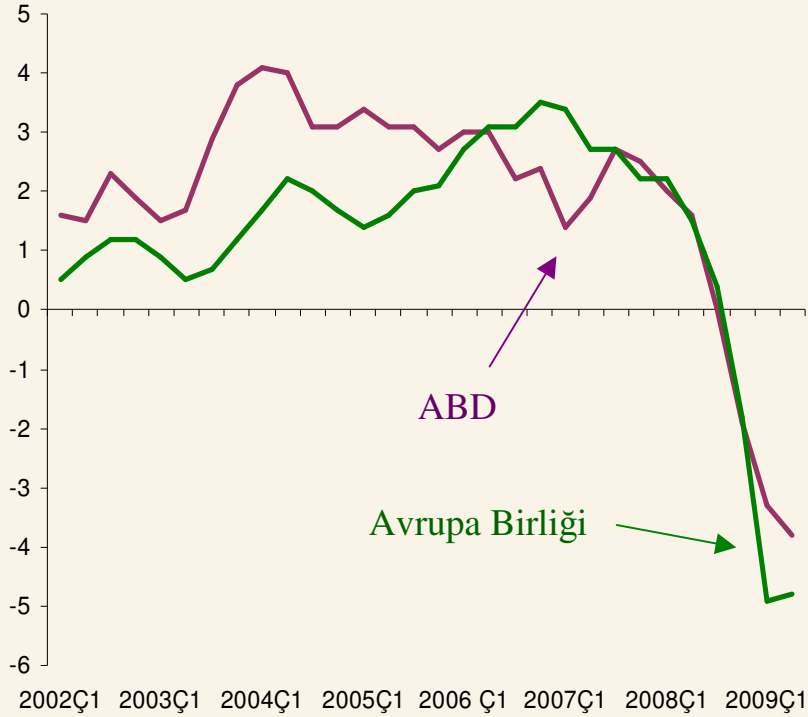
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Reel Ekonomide Zayıf Seyir

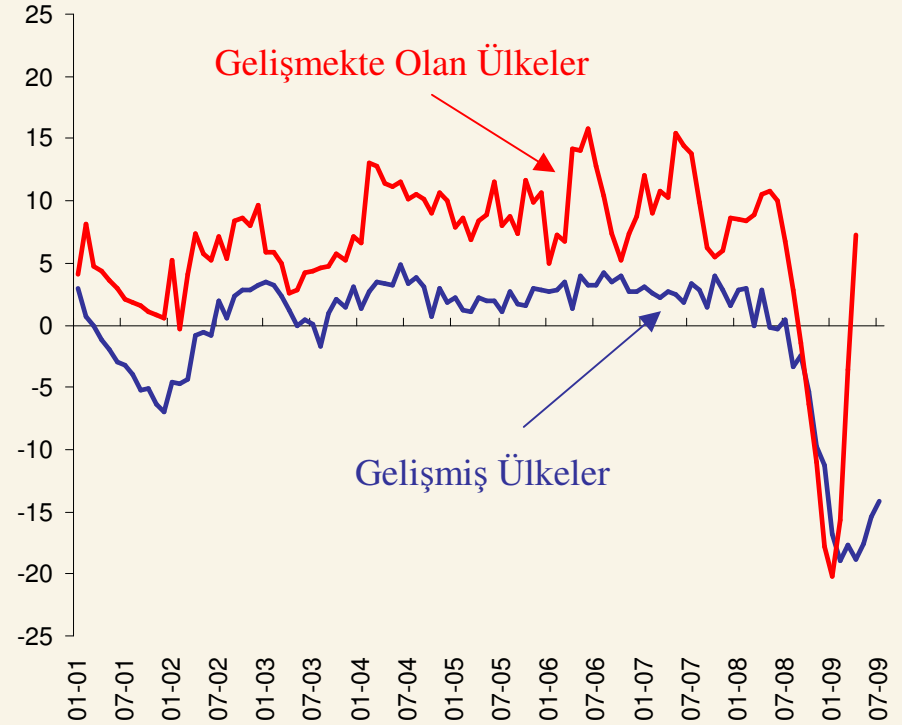
2008 yılının son çeyreğinden itibaren dünya ekonomilerinde görülen hızlı gerileme, yerini ılımlı bir toparlanmaya bırakmıştır.

Bölgelere Göre Büyüme Oranları
(2002 1.Ç – 2009 2.Ç, yüzde)

Kaynak: OECD, TCMB

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Sanayi Üretimi
(Ocak 2001 – Temmuz 2009, yıllık yüzde değişim)

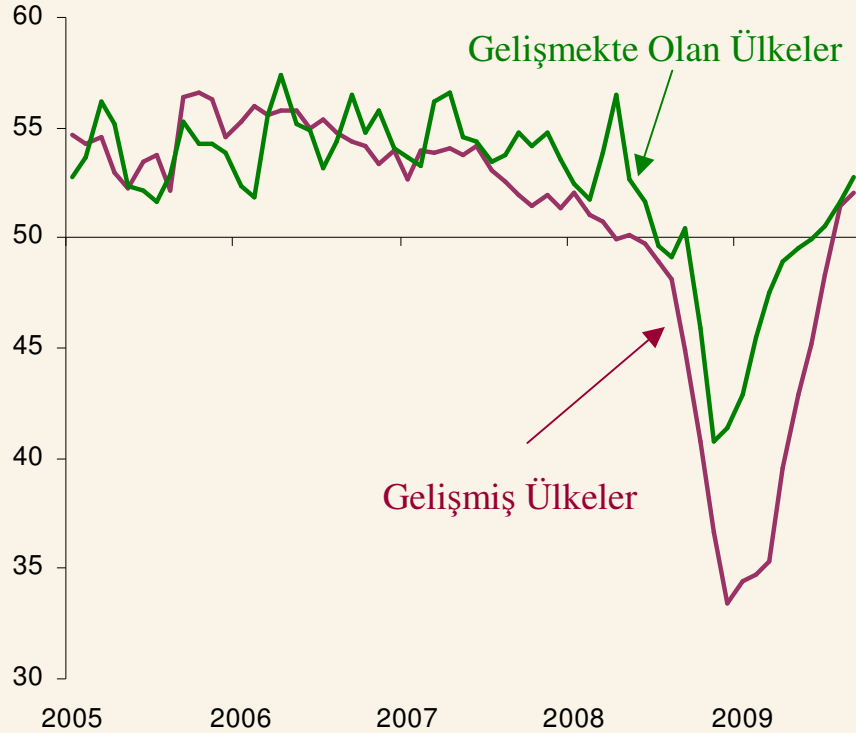
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Reel Ekonomide Zayıf Seyir

Türkiye, Çin ve Hindistan ile birlikte reel ekonomide erken toparlanma gösteren ülkeler arasında yer almıştır.

Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler PMI Endeksi
(Ocak 2005 – Eylül 2009)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Gelişmekte Olan Ülkeler PMI Gerçekleşmeleri
(Haziran 2009 – Eylül 2009)

	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül
Hindistan	55.3	55.3	53.2	55.0
Çin	53.2	53.3	54.0	54.3
Türkiye	53.9	54.0	53.7	53.3
Brezilya	48.1	48.0	50.6	52.3
Rusya	47.3	48.4	49.6	52.0
Meksika	48.2	50.0	51.5	51.6
Çek C.	41.9	43.4	47.0	49.5
Macaristan	45.8	49.2	45.8	49.0
G. Afrika	39.3	37.3	39.3	48.0

Kaynak: Bloomberg, TCMB

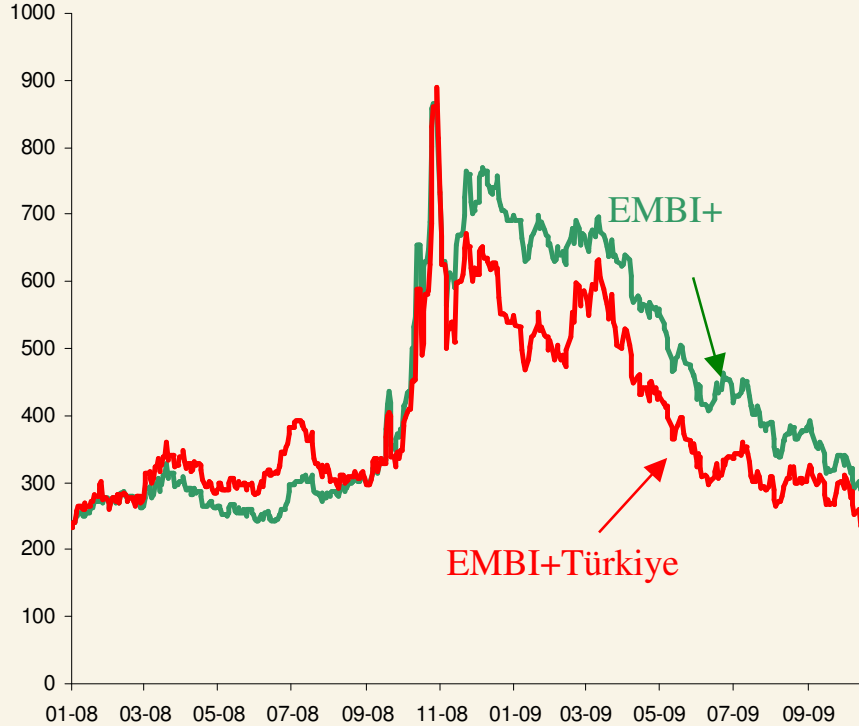

Türkiye'de Finansal Gelişmeler

Son dönemde küresel risk algılamalarında gözlenen toparlanma eğilimi Türkiye'nin risk primine, yurt içi piyasa faizlerine ve döviz kurlarındaki oynaklığa olumlu yönde yansımaktadır.

Risk Göstergeleri

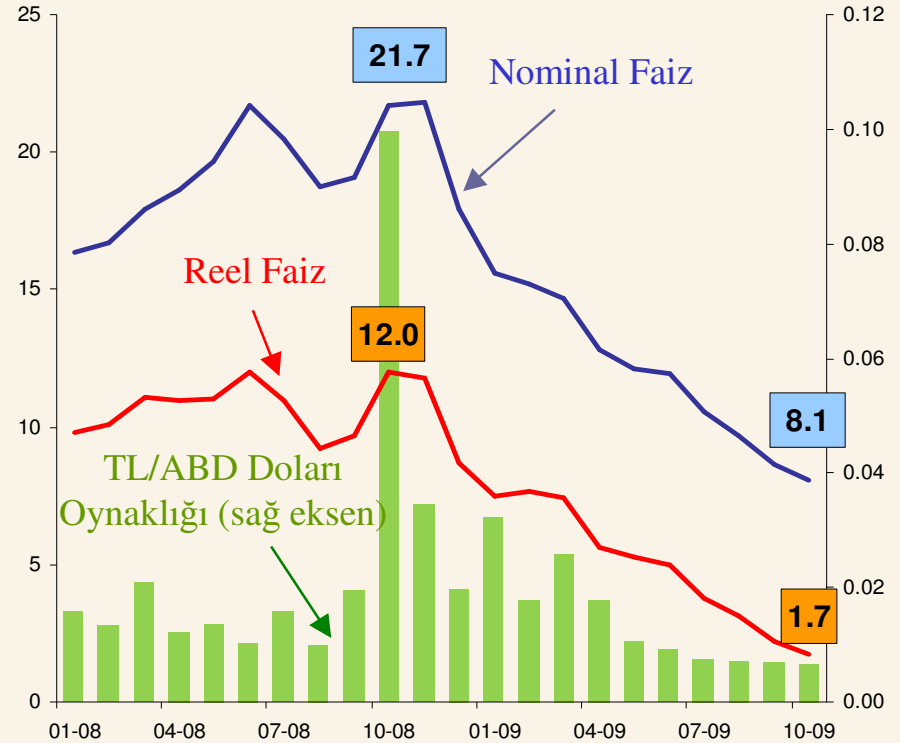
(1 Ocak 2008 - 15 Ekim 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Kuru Oynaklığı ve Gösterge DİBS Faizi

(Ocak 2008 - Ekim 2009, aylık ortalama, yüzde)

* 12 ay sonrasının enflasyon beklentilerine göre
Kaynak: BBDK, TCMB

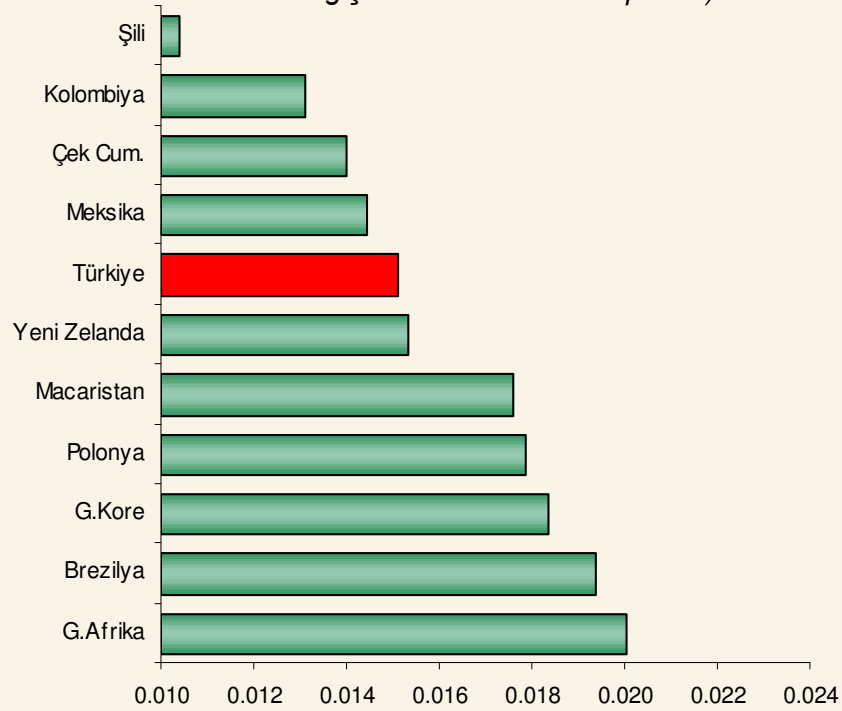

Türkiye'de Finansal İstikrar

Kriz döneminde Türkiye finans piyasalarındaki oynaklık ve risk priminde gerçekleşen artış, diğer bir çok yükselen piyasa ekonomisinin gerisinde kalmıştır.

Döviz Kuru Oynaklığı

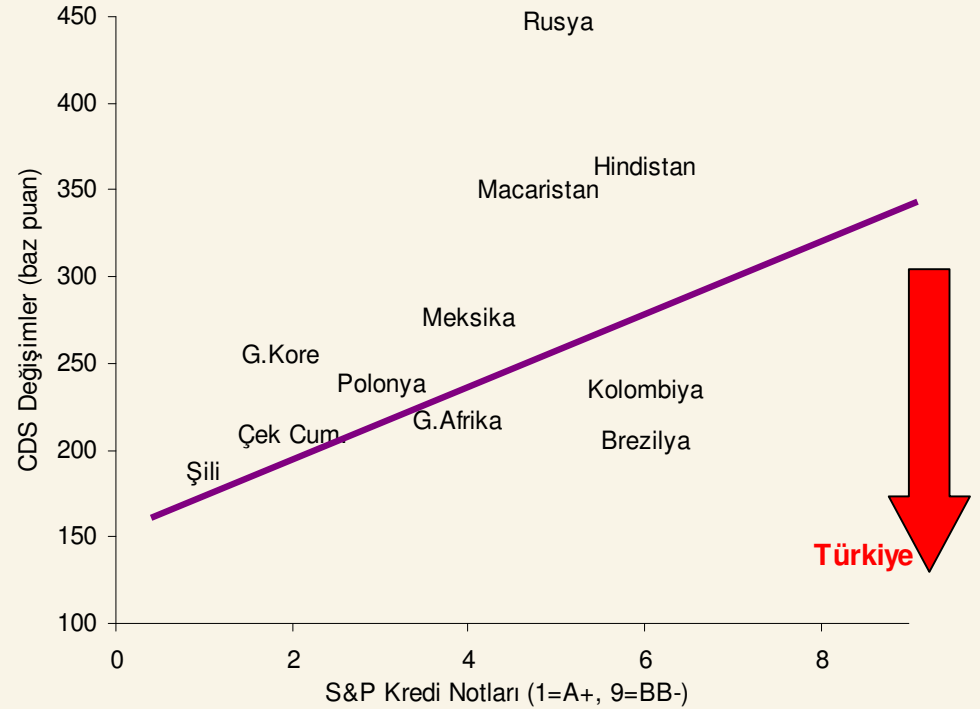
(Eylül 2008 - Ekim 2009, döviz kurlarının günlük değişimlerinin standart sapması)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Ülkelerin Kredi Notları ve Risk Primlerindeki Değişim

(Eylül 2008 – Mart 2009)

Not: Eğilim eğrisi Türkiye hariç ülkeleri kapsamaktadır.

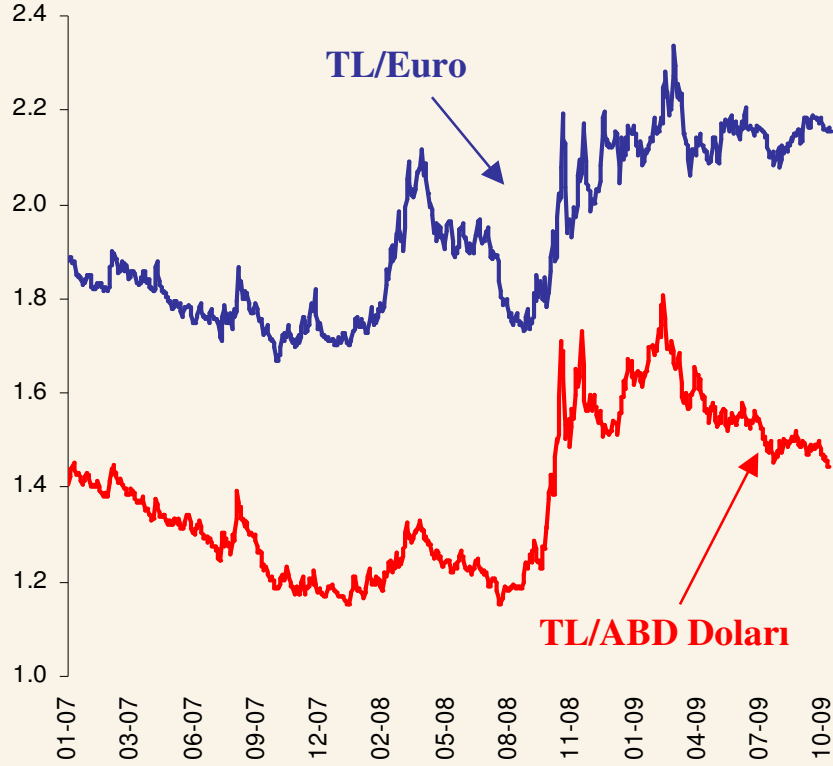
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

Son dönemde Türk lirasında ABD dolarına karşı gözlenen değerlenme eğilimi büyük ölçüde ABD doları – Euro çapraz kurundaki gelişmelerden kaynaklanmaktadır.

Kur Değişimleri
(Ocak 2007 – Ekim 2009)

Kaynak: TCMB

Euro Dolar Paritesi
(Ocak 2007 – Ekim 2009)

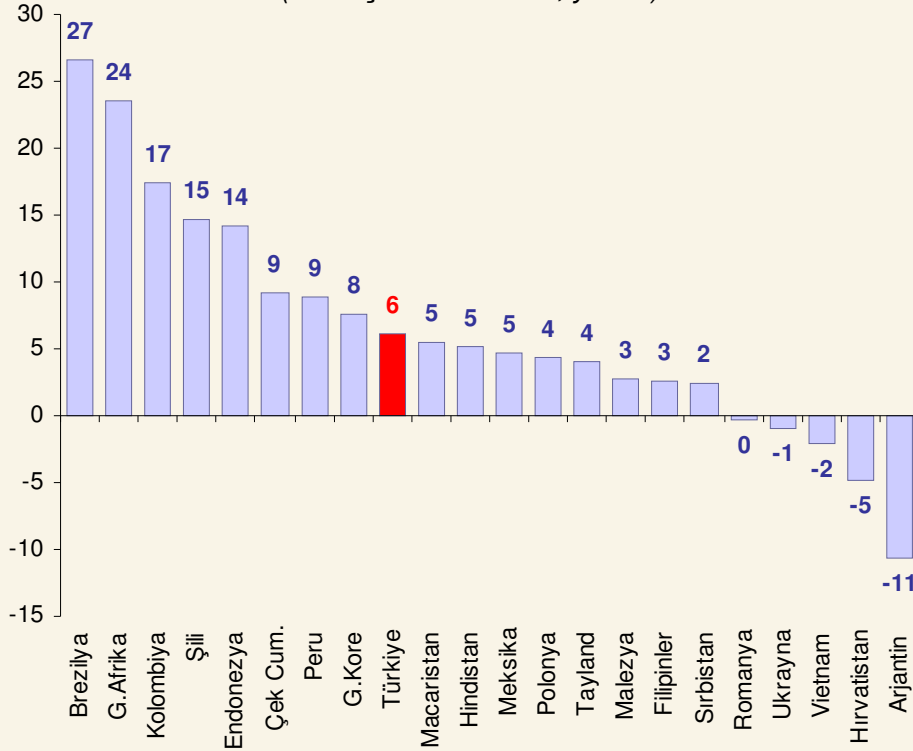

Türkiye'de Finansal Gelişmeler

Diğer gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında, Türk lirasının değerinde önemli bir değişim gözlenmemektedir.

ABD Doları Karşısında Yerel Para Birimlerinin Değişimi

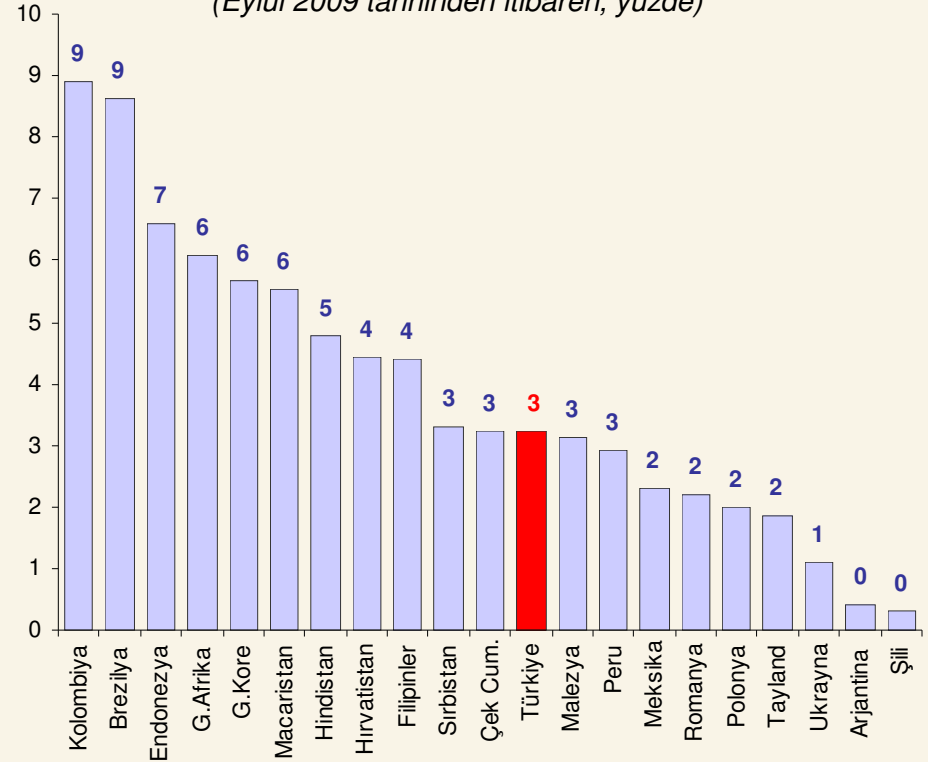
(Yıl başından itibaren, yüzde)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

ABD Doları Karşısında Yerel Para Birimlerinin Değişimi

(Eylül 2009 tarihinden itibaren, yüzde)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

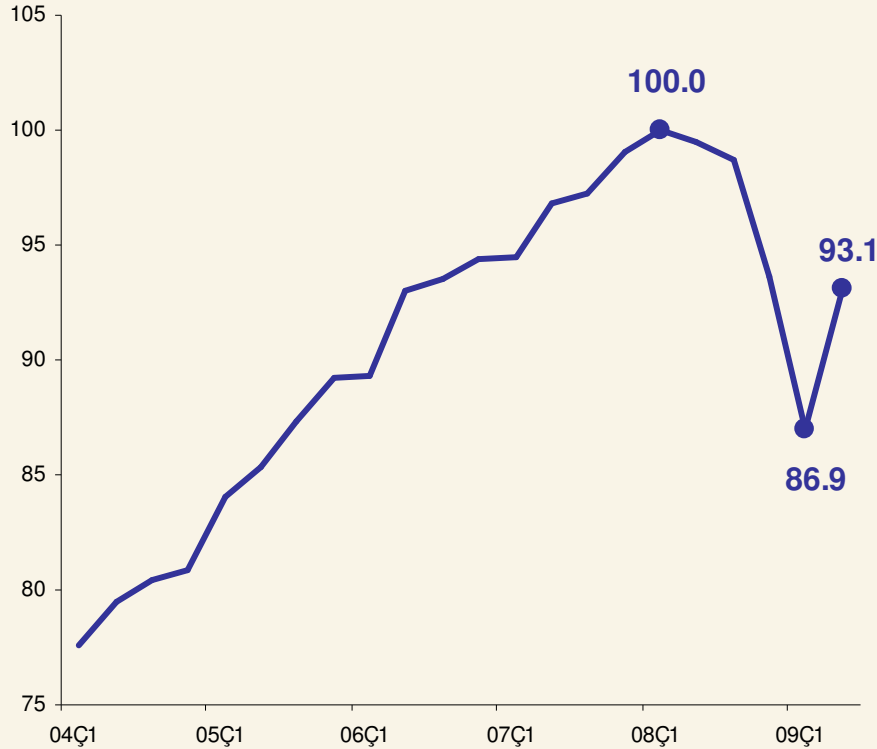
II. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler

Türkiye Ekonomisi

Türkiye ekonomisi 2009 yılının 2. çeyreğinde hızlı bir toparlanma göstermiştir.

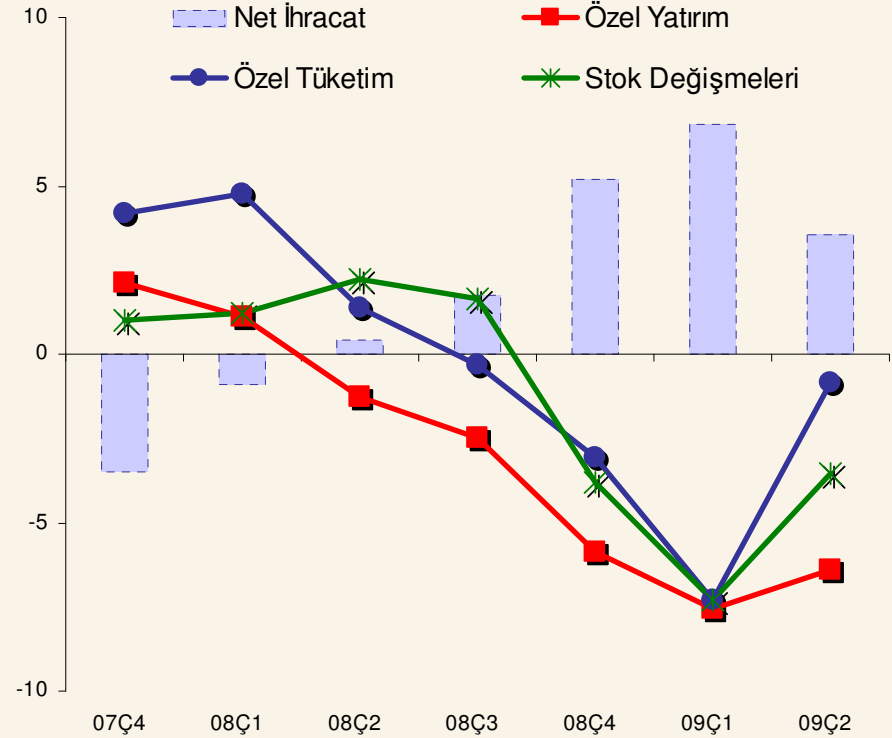
Mevsimsellikten Arındırılmış Reel GSYİH
(2004 1.Ç – 2009 2.Ç, 2008 1.Ç=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Büyümenin Bileşenleri

(2007 4.Ç – 2009 2.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

Kaynak: TÜİK, TCMB

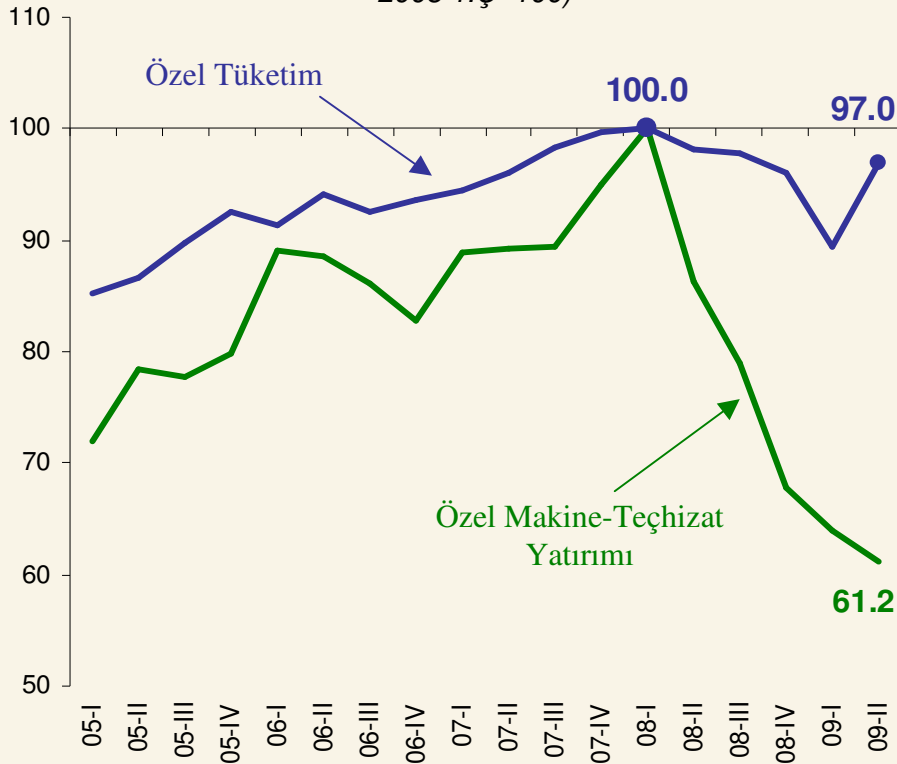

Türkiye Ekonomisi

Bu toparlanma, büyük ölçüde vergi teşviklerinin uyarıcı etkisiyle, iç tüketim kaynaklı olarak ve iç talebin öne çekilmesi ile gerçekleşmiştir. Özel yatırım talebinde gerileme devam etmektedir.

GSYİH Alt Kalemleri: Özel Tüketim ve Yatırım

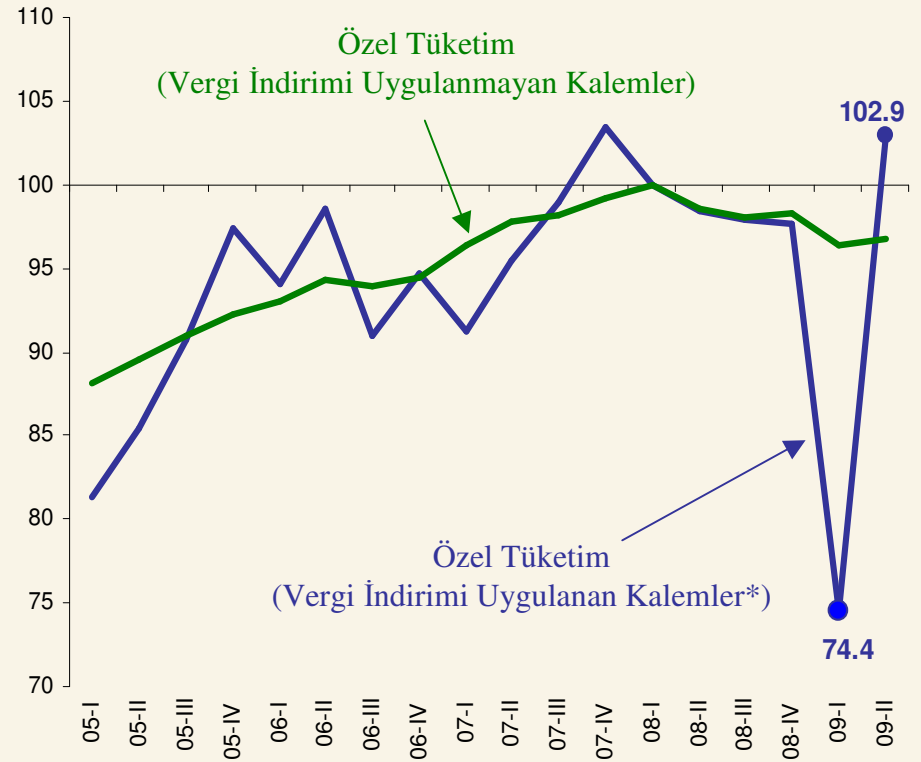
(2005 1.Ç – 2009 2.Ç, Mevsimsellikten Arındırılmış,
2008 1.Ç=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

GSYİH Alt Kalemleri: Özel Tüketim ve Vergi Etkisi

(2005 1.Ç – 2009 2.Ç, Mevsimsellikten Arındırılmış,
2008 1.Ç=100)

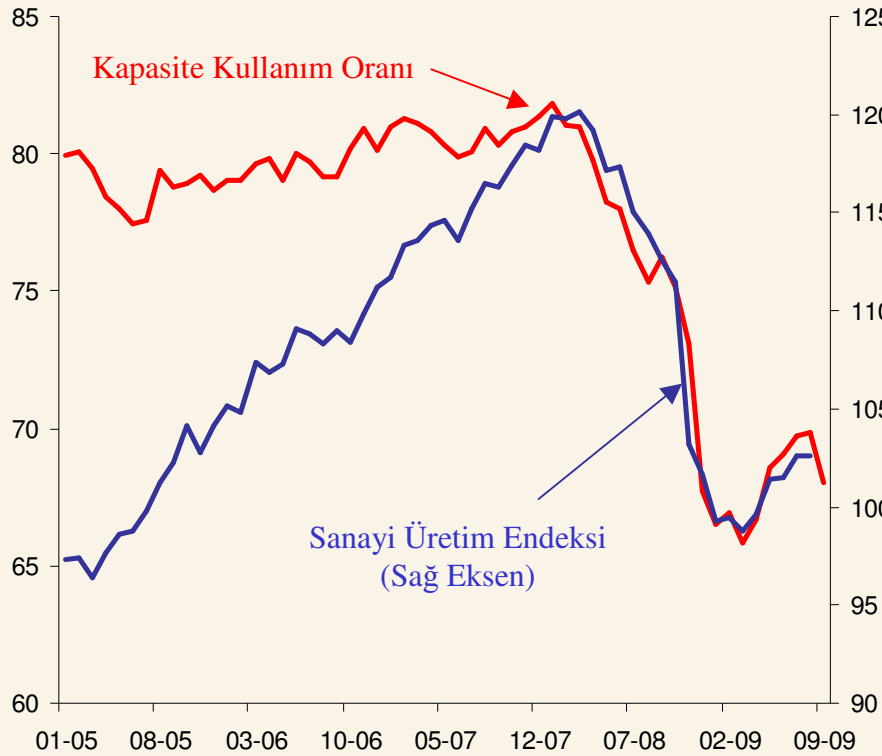
* Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri İle Ulaştırma-Haberleşme
Kaynak: TÜİK, TCMB

Üretim Gelişmeleri

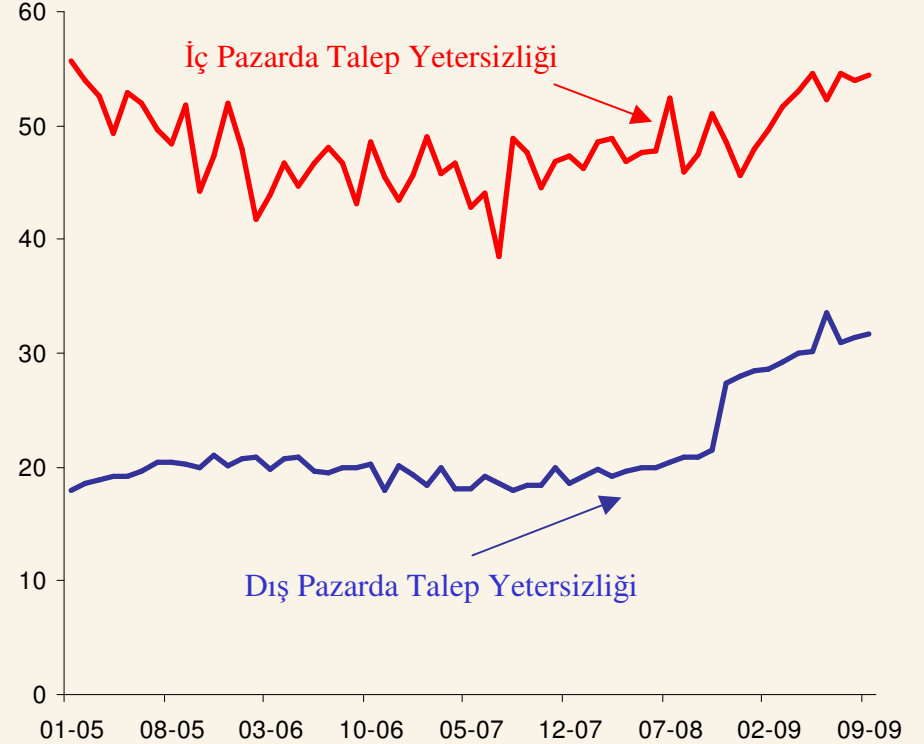
Sanayi üretimi ve kapasite kullanım oranı, 2009 yılının ikinci çeyreğinden itibaren istikrar kazanmakla birlikte, iç ve dış talep yetersizliği firmaların üretimlerini kısıtlamaya devam etmektedir.

Sanayi Üretim Endeksi* (Ocak 2005 – Ağustos 2009)
Kapasite Kullanım Oranı* (Ocak 2005 – Eylül 2009)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Tam Kapasite ile Çalışmama Nedenleri
(Ocak 2005 – Eylül 2009, Yüzde Pay)

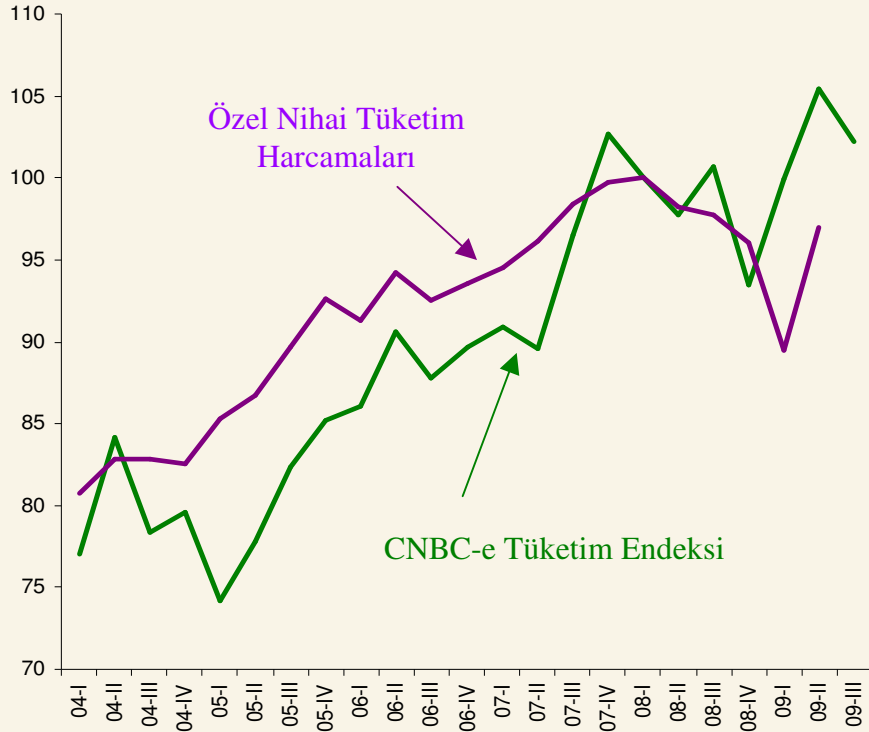
Kaynak: TCMB

Özel Tüketim

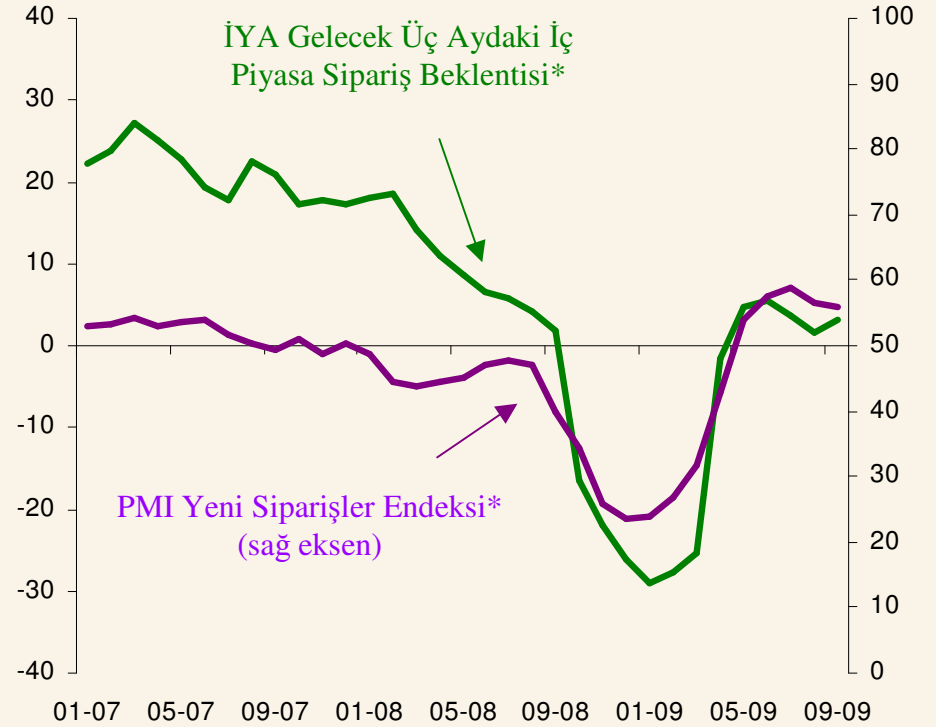
Tüketim talebinin ikinci çeyrekte sergilediği kayda değer yükselişten sonra vergi indirimlerinin sona ermesiyle birlikte, yılın ikinci yarısında daha zayıf bir seyir izlemesi beklenmektedir.

Tüketim Harcamaları*
(2004 1.Ç – 2009 3.Ç, yüzde, 2008 1.Ç =100)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: CNBC, TÜİK, TCMB

Talep Göstergeleri
(Ocak 2007 – Eylül 2009)

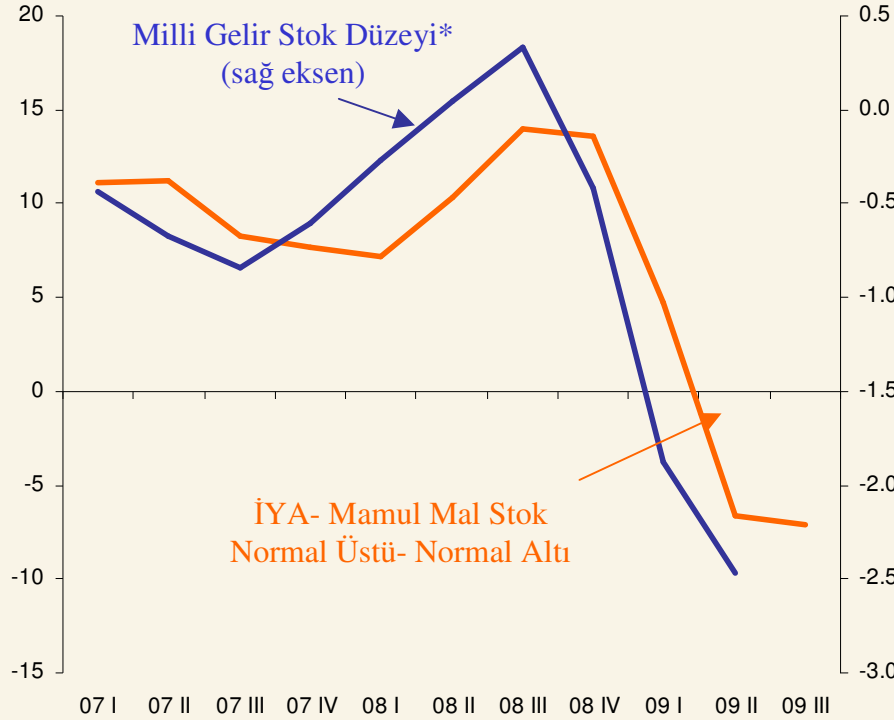
* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Stoklar

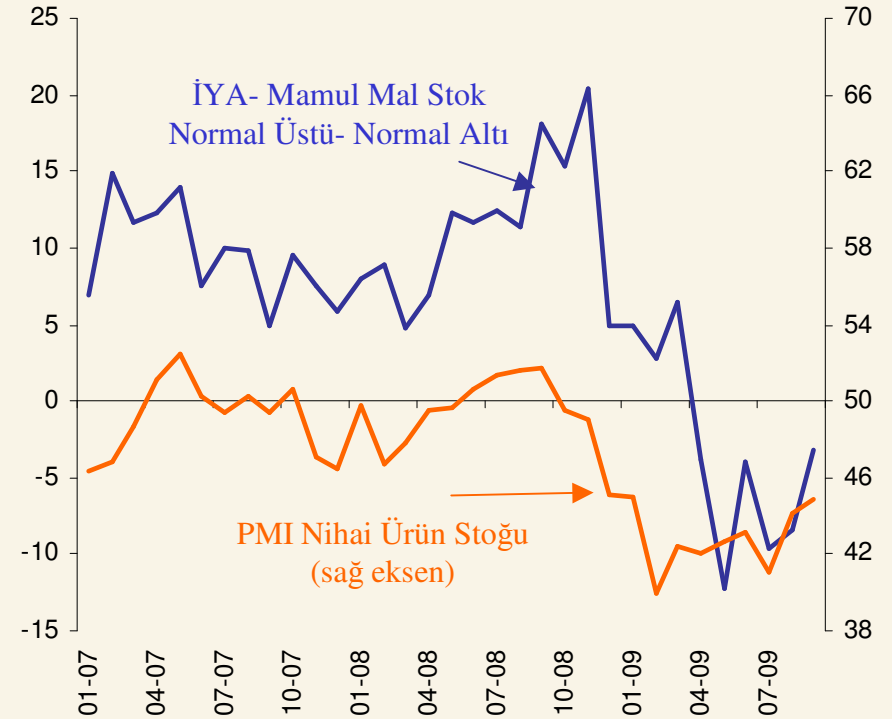
2008 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan stok eritme süreci, tüketim talebinde son dönemde görülen artışın geçici olduğu beklentisiyle, devam etmektedir.

Stok Düzeyi ve Beklentiler
(2007 1.Ç – 2009 3.Ç)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Mamul Mal Stok Göstergeleri
(2007 1.Ç – 2009 3.Ç)

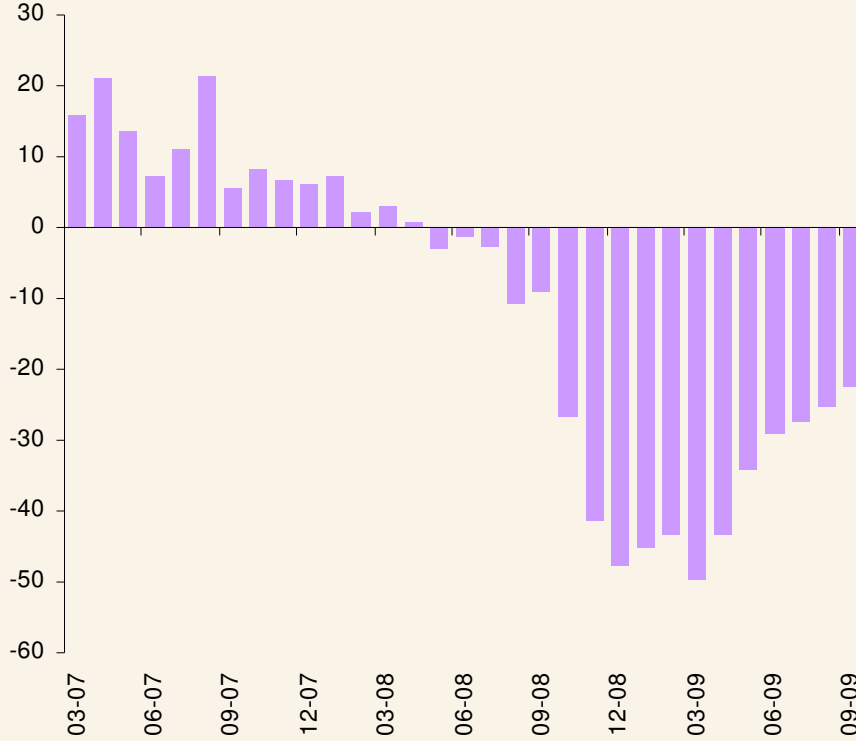
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Yatırım Beklentileri

Yatırım göstergeleri, önümüzdeki dönemde yatırım talebinde belirgin bir canlanmaya işaret etmemektedir.

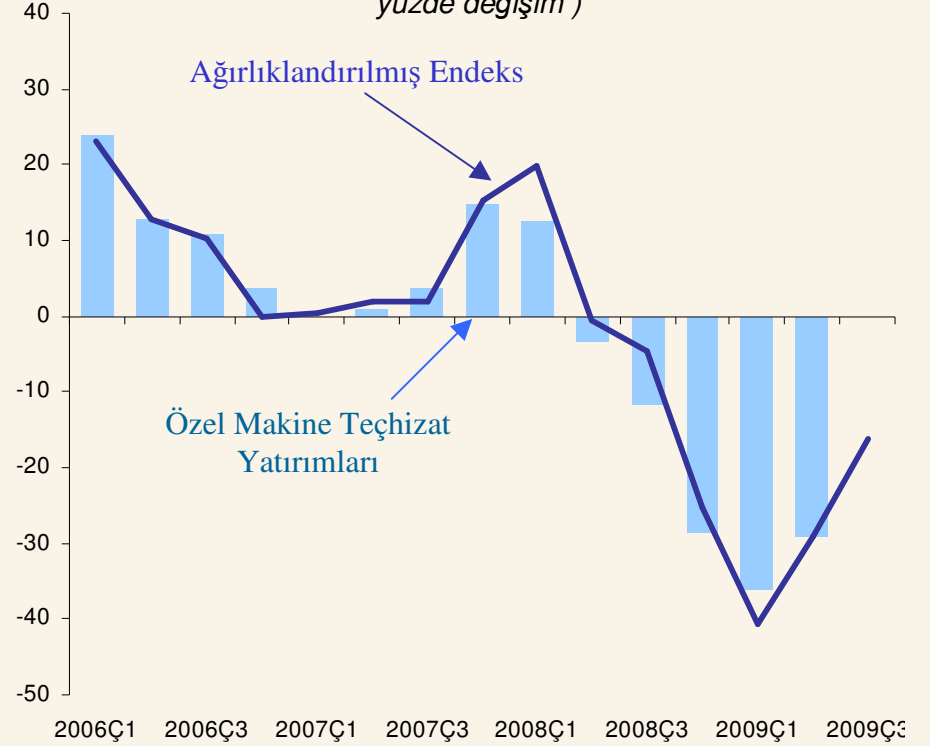
Sabit Sermaye Yatırım Harcama Beklentisi
(Mart 2007 – Eylül 2009)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Yatırım Göstergeleri

(2000 1.Ç – 2009 3.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde değişim)

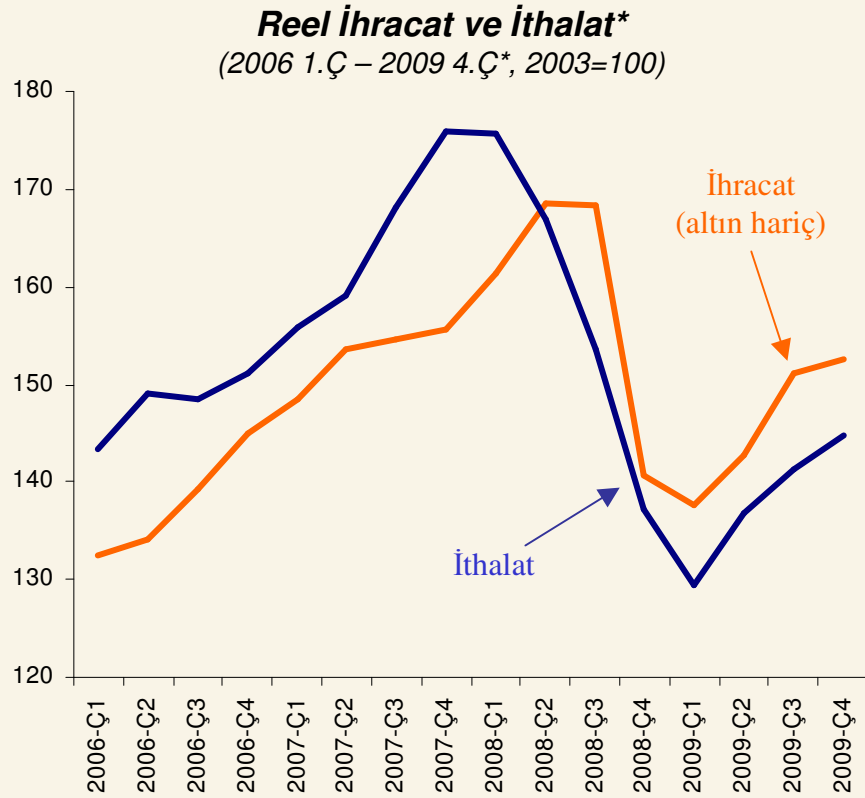

* Endeks bileşenleri: Sermaye malları üretim, ithalat ve ihracat verileri
Kaynak: TÜİK, TCMB

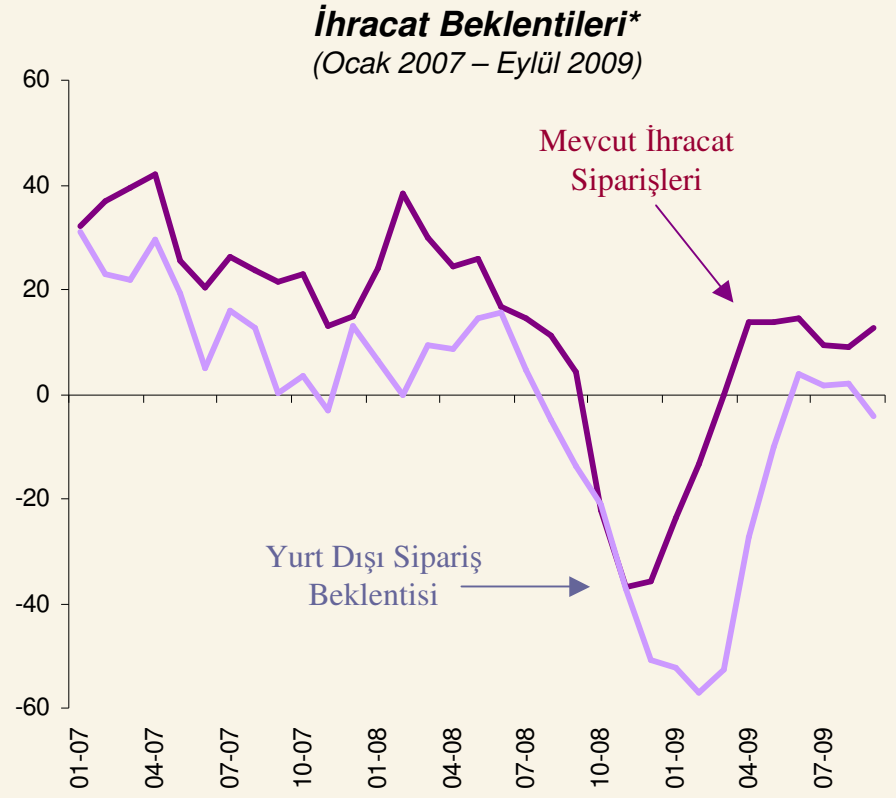

Dış Talep

Reel ihracat son dönemde istikrarlı bir eğilim sergilemiş, dış talebe ilişkin sipariş beklentilerinde bir miktar toparlanma gözlenmiştir. Küresel ekonomideki büyüme beklentilerine paralel olarak ihracattaki toparlanmanın da yavaş ve kademeli gerçekleşmesi beklenmektedir.

* İş günü sayısına göre düzeltilmiş ve mevsimsellikten arındırılmış
** Ekim 2009 itibarıyla
Kaynak: TÜİK, TCMB

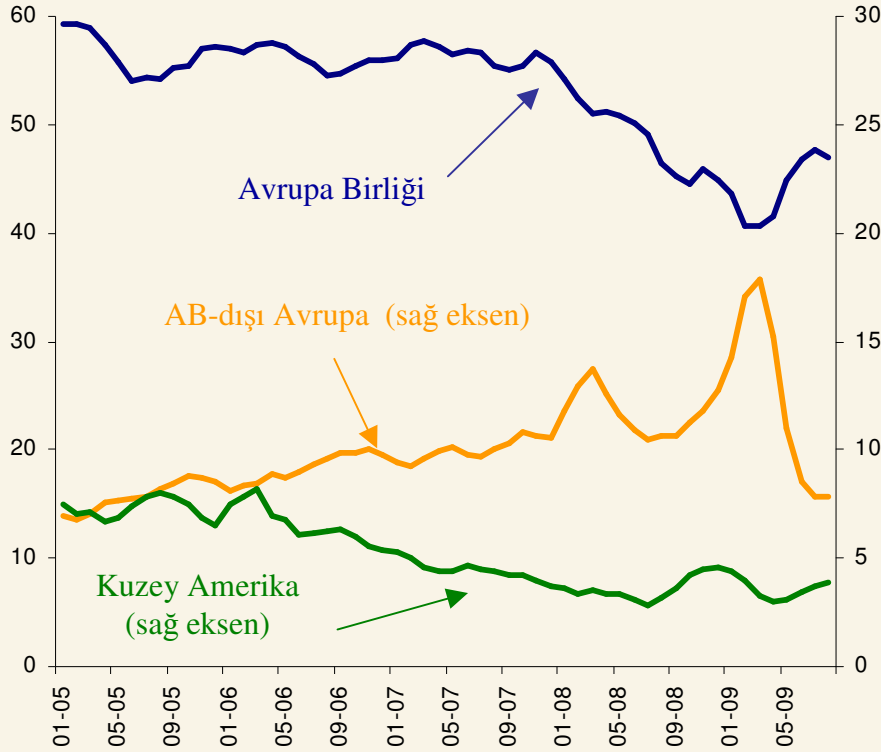
* İktisadi yönelim anketi: artış ile azalış arasındaki fark
Kaynak: TÜİK, TCMB

Dış Talep

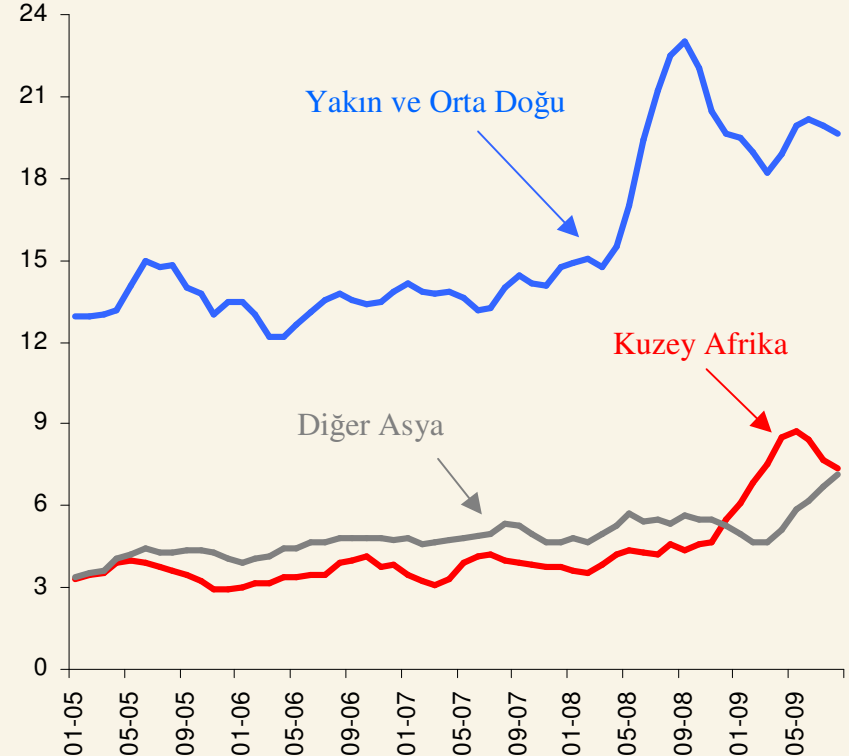
Ürün pazarlarının çeşitliliğinin artması, ihracatta daha yüksek bir gerileme yaşanmasını engellemiştir.

Türkiye'nin Seçilmiş İhracat Piyasaları
(Ocak 2005 – Ağustos 2009, yüzde pay)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Türkiye'nin Seçilmiş İhracat Piyasaları
(Ocak 2005 – Ağustos 2009, yüzde pay)

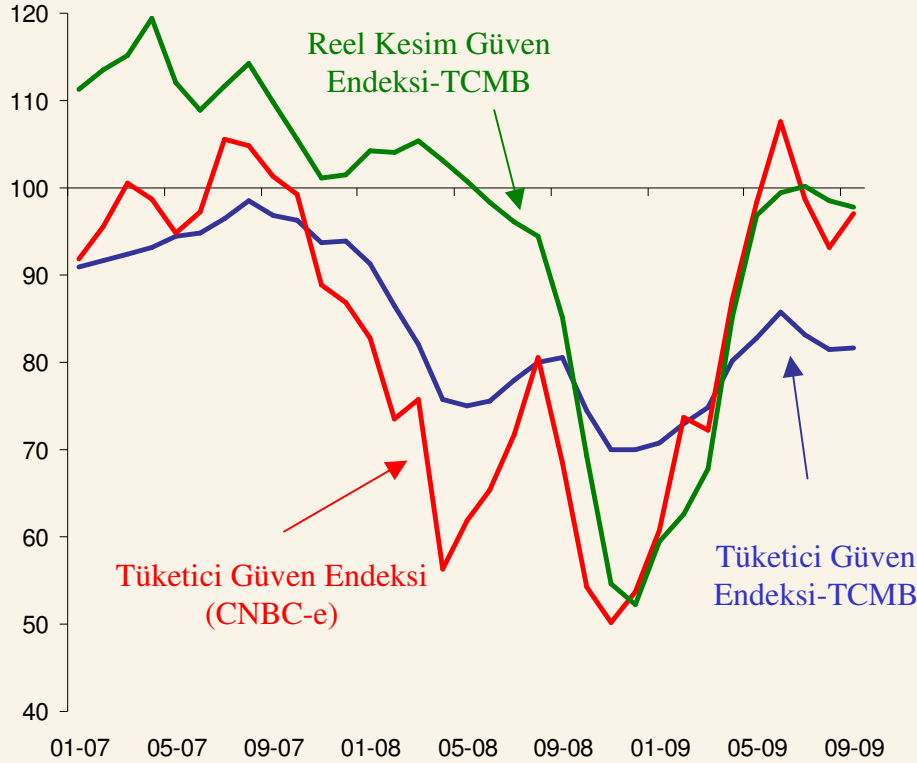
Kaynak: TÜİK, TCMB

Güven Endeksleri ve Öncü Göstergeler

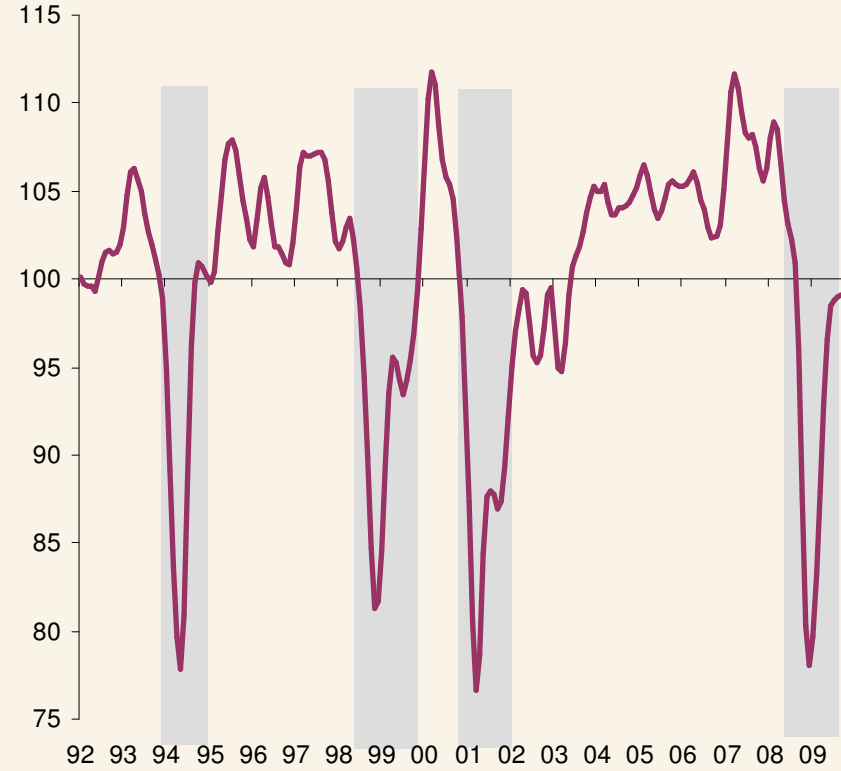
Geleceğe dönük beklentiler, yakın dönemde iktisadi faaliyette kısmi bir toparlanma yaşanabileceğine işaret etmektedir.

Reel Kesim ve Tüketici Güven Endeksleri
(Ocak 2007 – Eylül 2009)

Kaynak: CNBC-e, TÜİK, TCMB

Öncü Göstergeler
(Ocak 1992 – Eylül 2009)

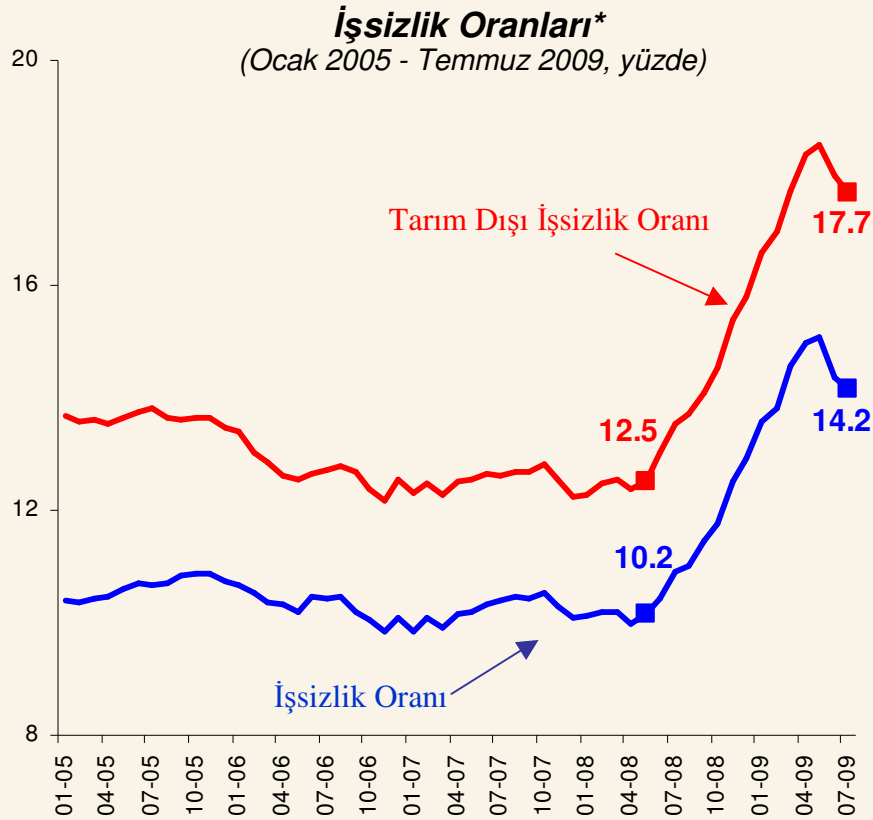

Kaynak: TCMB

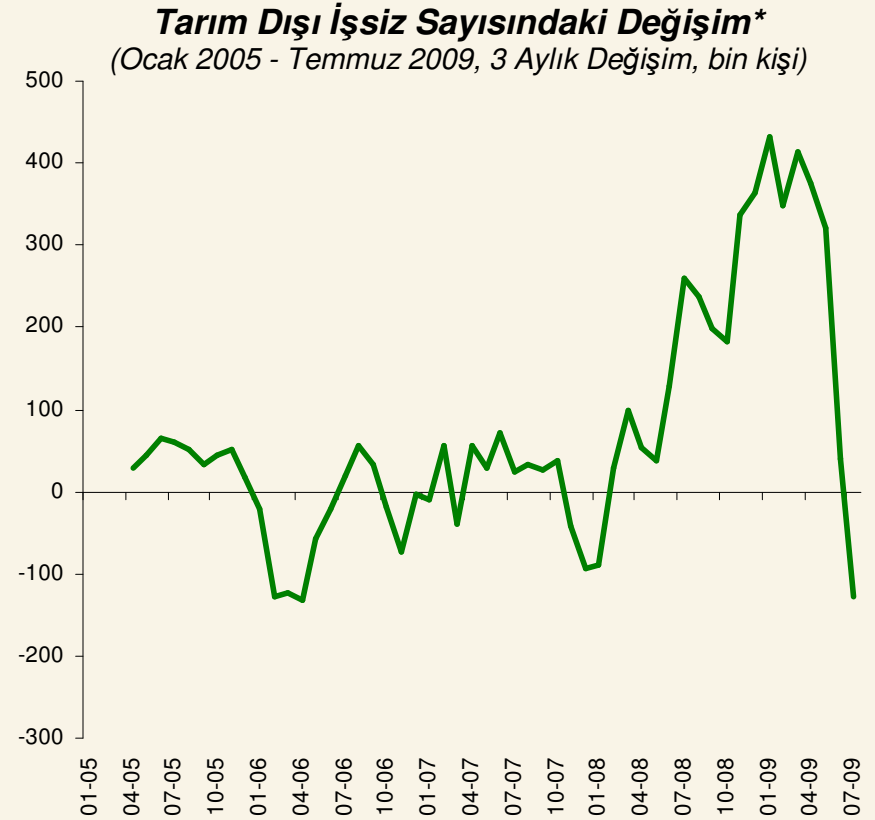

İstihdam

İş gücü piyasasında son dönemde sınırlı bir iyileşme gözlenmektedir. Ancak, toplam talebe ilişkin belirsizliklerin devam etmesi ve atıl kapasite fazlalığı, yatırımlarla birlikte istihdam kararlarını da olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir.

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

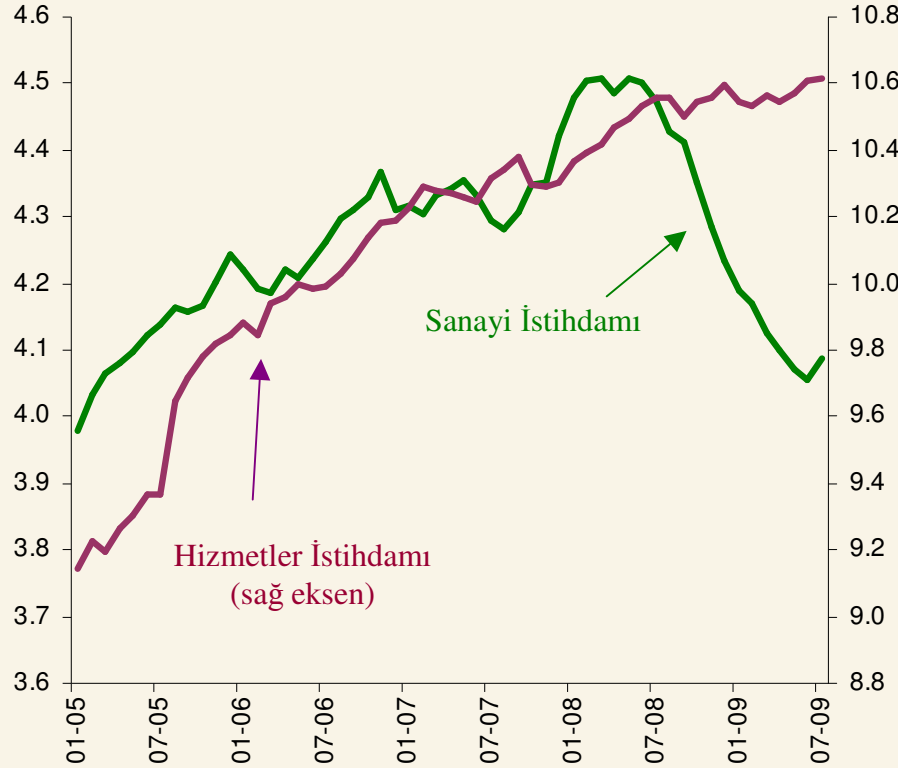
*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdam

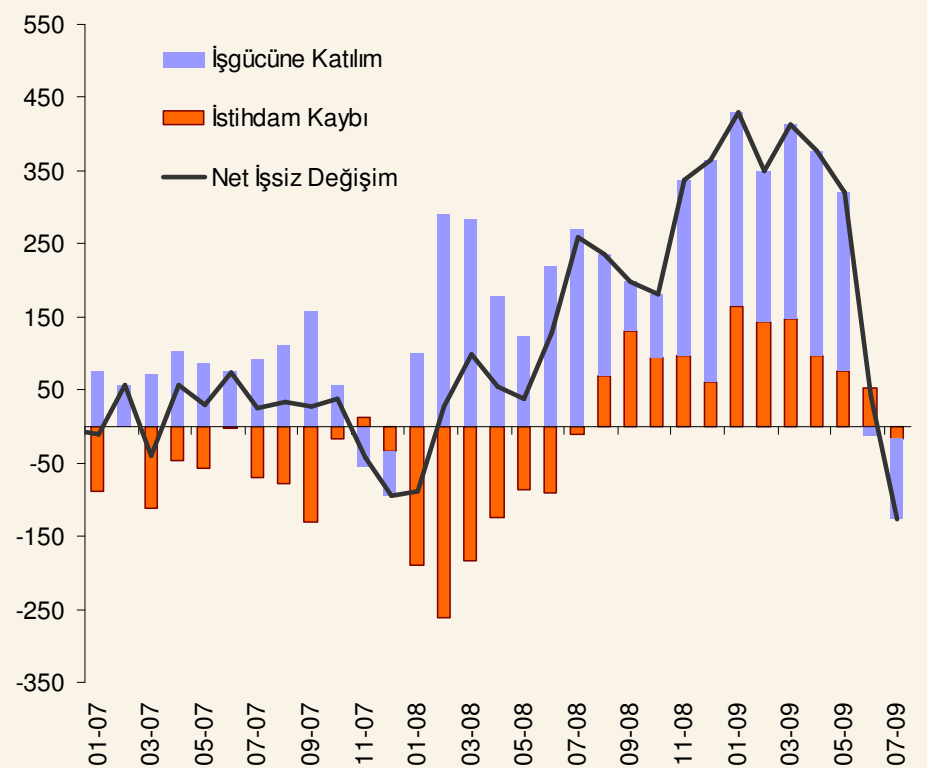
Tarım dışı istihdamda yıllık bazda gözlenen gerileme, büyük ölçüde sanayi sektöründeki istihdam kaybından kaynaklanmıştır.

Sanayi ve Hizmetler İstihdamı*
(Ocak 2005 - Temmuz 2009, milyon Kişi)

*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Tarım Dışı İşsiz Sayısı*
(Ocak 2007 - Temmuz 2009, 3 Aylık Değişim, bin kişi)

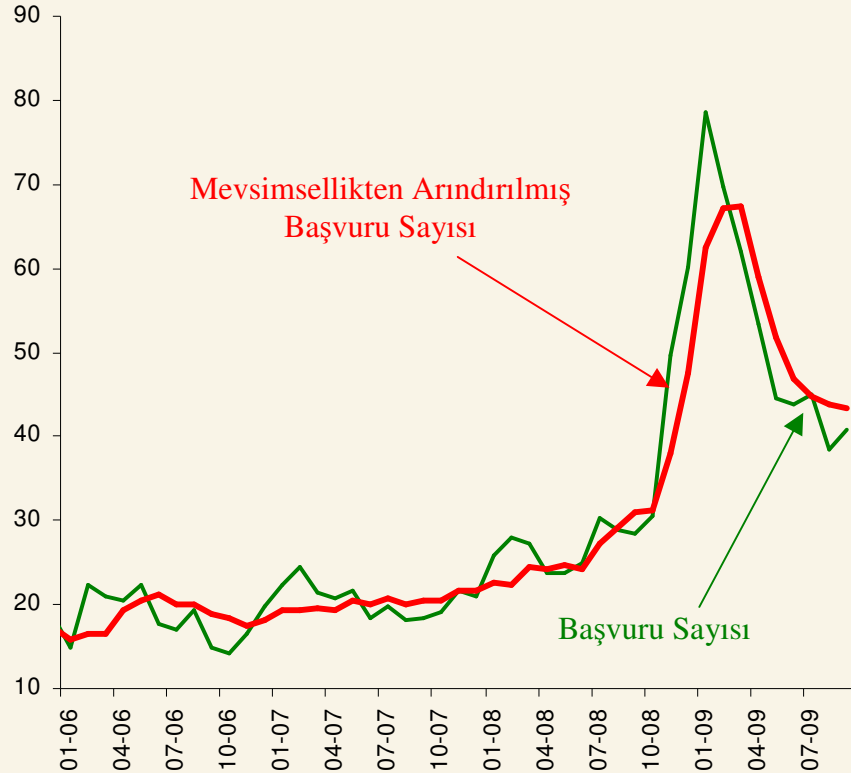
*Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdam

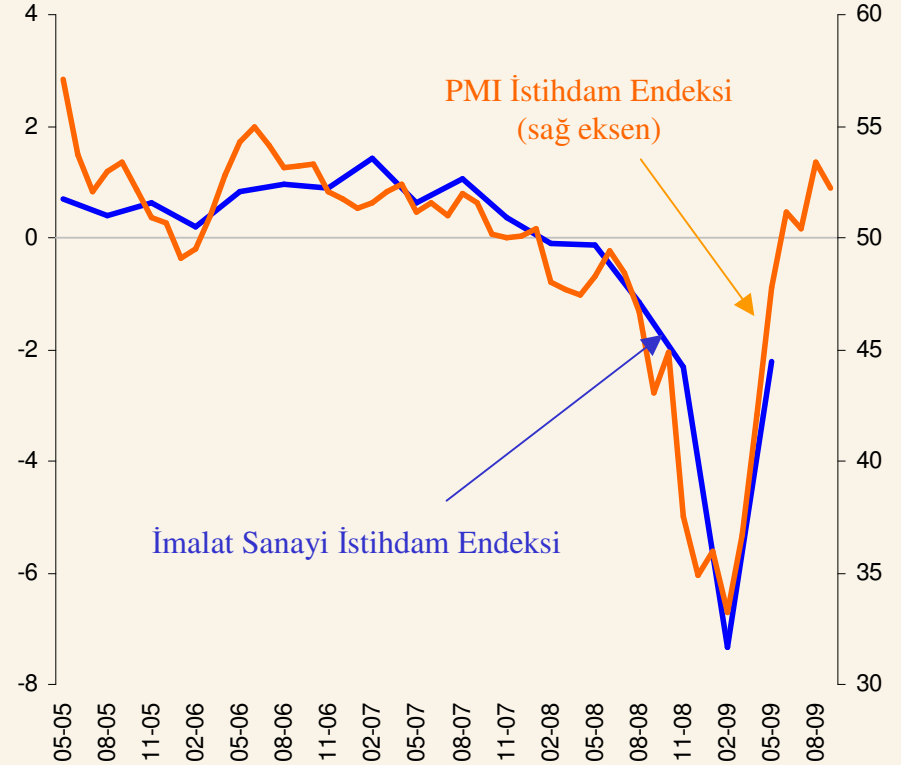
Ancak açıklanan son veriler sanayi istihdamında hafif de olsa bir toparlanmaya işaret etmektedir.

İşsizlik Sigortasına Yapılan Başvurular
(Ocak 2006 - Ağustos 2009, Bin Kişi)

Kaynak: TÜİK, TCMB

İmalat Sanayi İstihdam Endeksi ve Satın Alma Yöneticileri İstihdam Endeksi
(Mayıs 2005 - Eylül 2009, çeyreklik yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TÜİK, TCMB

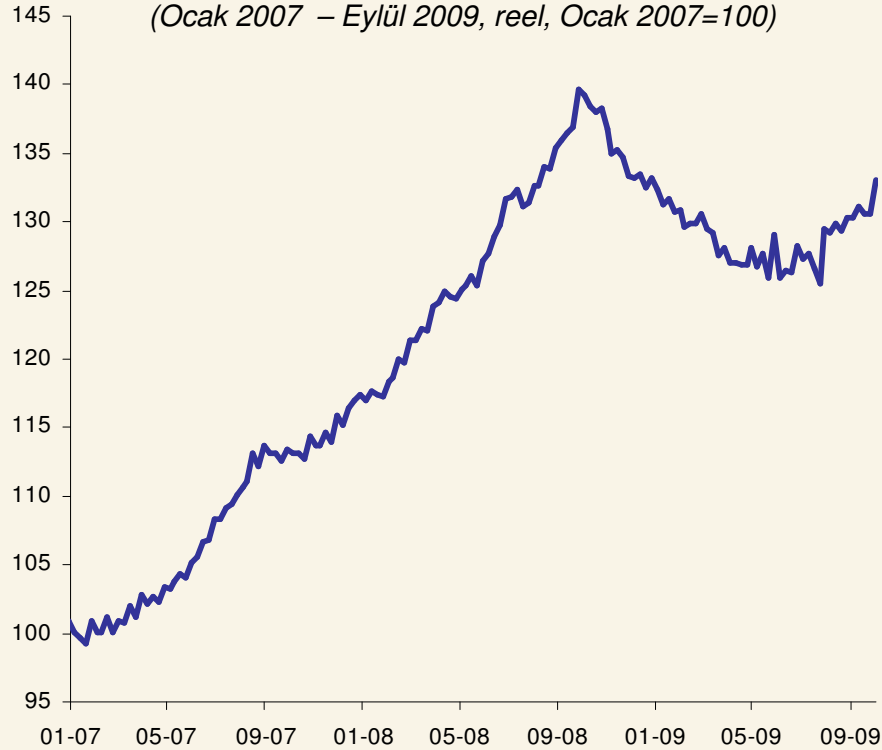

Kredi Gelişmeleri

2008 yılı Kasım ayından bu yana sürdürülen faiz indirimlerinin etkisi ve küresel risk algılamalarındaki iyileşmenin desteği ile kredi piyasasında olumlu gelişmeler gözlenmeye başlamıştır. Bu gelişmeler, önümüzdeki dönemde kredi kanalının toplam talebe olan desteğinin artacağına işaret etmektedir.

Yurt İçi Kredi Hacmi

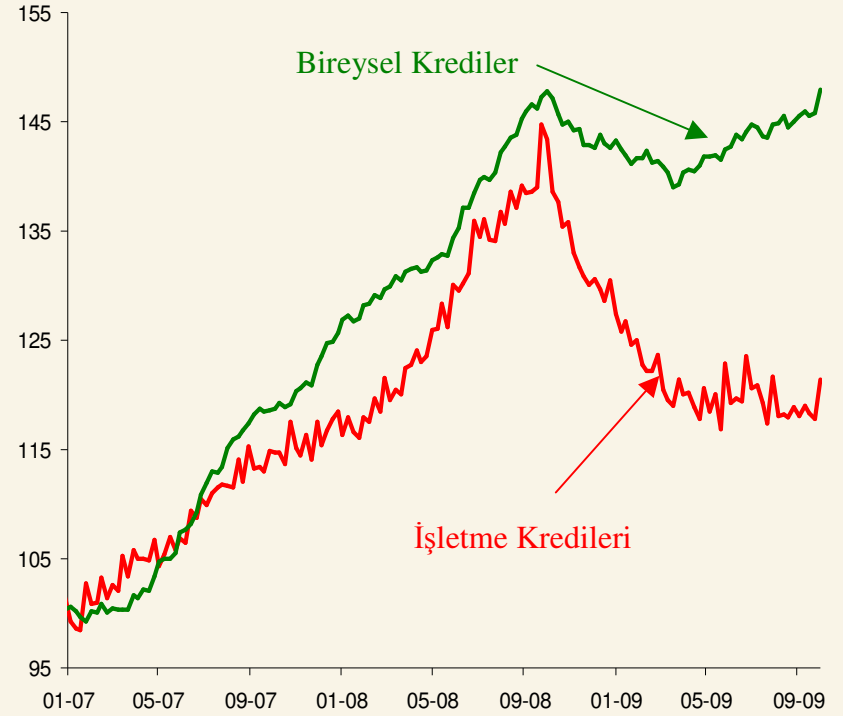
(Ocak 2007 – Eylül 2009, reel, Ocak 2007=100)

Kaynak: BDDK, TCMB

İşletme ve Bireysel Kredi Hacmi

(Ocak 2007 – Eylül 2009, reel, Ocak 2007=100)

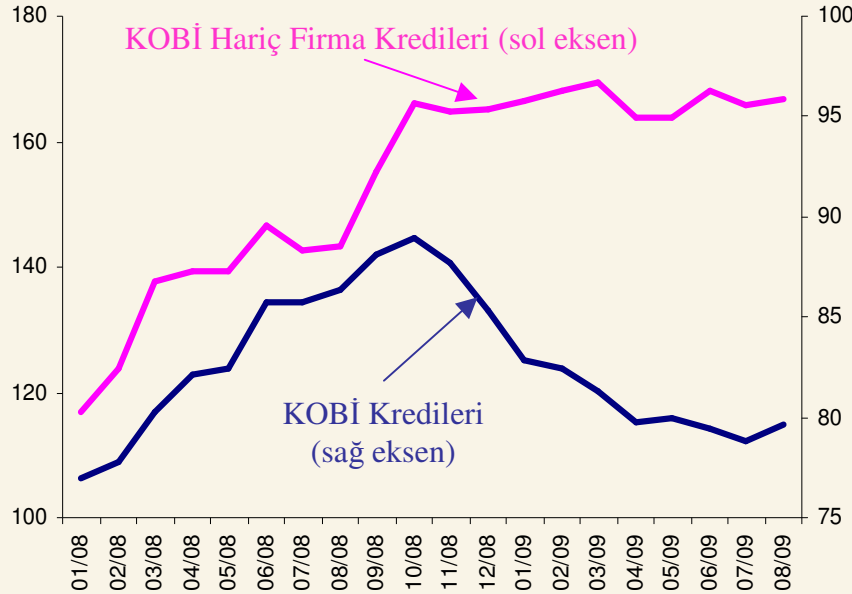
Kaynak: BDDK, TCMB

Firmalara Verilen Krediler

Küresel likidite daralması ve kredi standartlarının sıkılaştırılması ile birlikte KOBİ'lere verilen kredilerde ortaya çıkan durgun görünüm devam etmektedir.

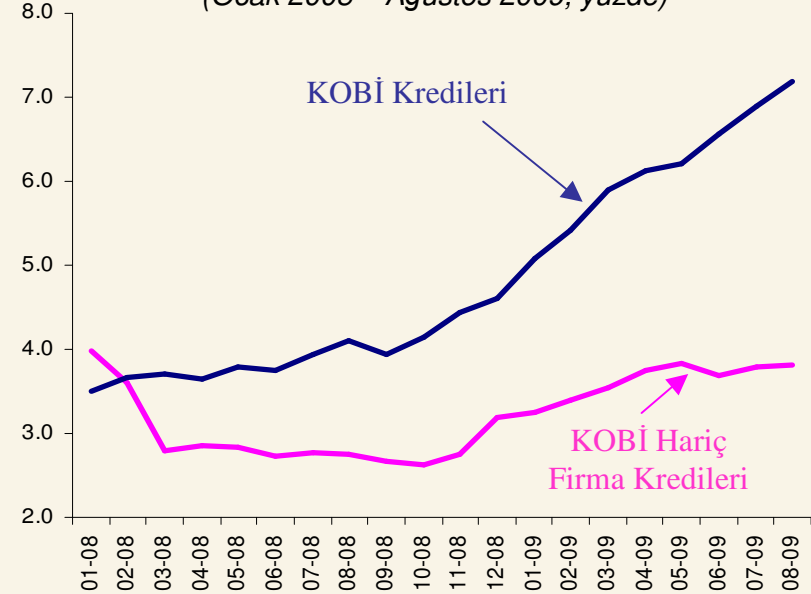
Firma ve KOBİ'lere Verilen Krediler
(Ocak 2008 – Ağustos 2009, milyar TL)

milyar TL	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
08/08	86.4	143.4
08/09	79.7	166.9

Kaynak: BDDK, TCMB

Firma ve KOBİ Kredilerinin TGA'ya Dönüşüm Oranı
(Ocak 2008 – Ağustos 2009, yüzde)

yüzde	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
08/08	4.1	2.8
08/09	7.2	3.8

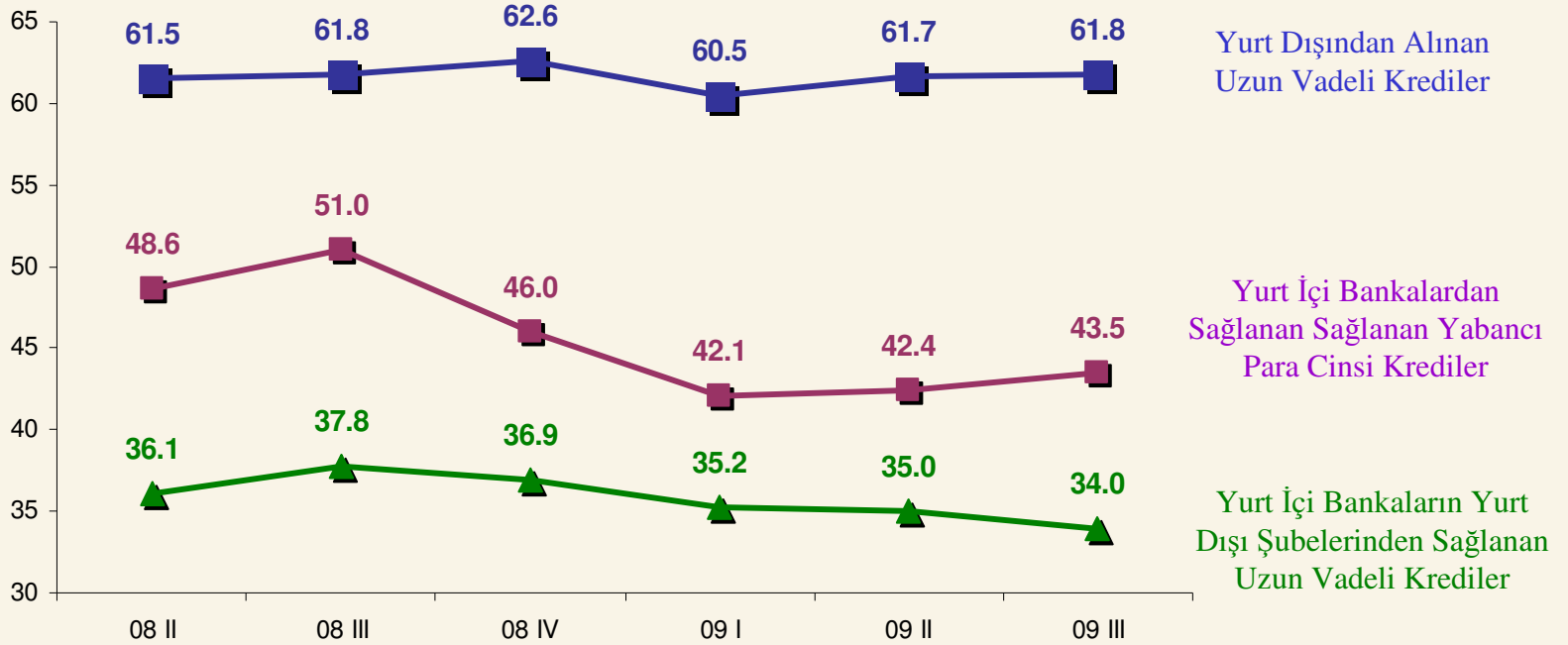
Kaynak: BDDK, TCMB

Firmaların Yabancı Para Cinsi Borçları

Son bir yıl içinde firmaların yurt dışından sağladıkları uzun vadeli krediler istikrarlı bir seyir izlerken, yurt içi bankalardan sağlanan yabancı para cinsi krediler ve yurt içindeki bankaların yurt dışı şubelerinden alınan krediler azalış göstermiştir.

Firmaların Yabancı Para Cinsi Borçları
(2008 2.Ç – 2009 3.Ç*, milyar ABD Doları)

* Ağustos 2009 itibarıyla
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Temerrüt Oranları

Bankalara olan kredi borcunu ödeyemeyip temerrüde düşen firmaların sayısı son bir yıl içinde belirgin bir artış göstermiştir.

		Ara.08	Tem.09	Ağu.09
1	Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	11,6	15,1	15,6
2	Gıda, Meşrubat ve Tütün San.	9	12,6	12,9
3	İnşaat	8,5	11,2	11,3
4	Tarım, Avcılık, Ormancılık	10,3	11,1	11,3
5	Otel ve Restoranlar (Turizm)	7,8	10,4	10,6
6	Toptan ve Perak. Tic.,Komis.,Mot. Araç Ser. Hizm.	6,5	9,7	9,8
7	Metal Ana San ve İşl. Mad. Ürt.	5,9	8,9	9,2
8	Elektrik, Gaz ve Su Kaynakları	6,1	8,3	8,6
9	Makine ve Teçhizat San.	5,5	8	8,4
10	Taşımacılık, Dep. ve Haberleşme	4,6	6,3	6,5
	Tüm Sektörler Toplamı	8,1	10,6	10,8

Kaynak: TCMB

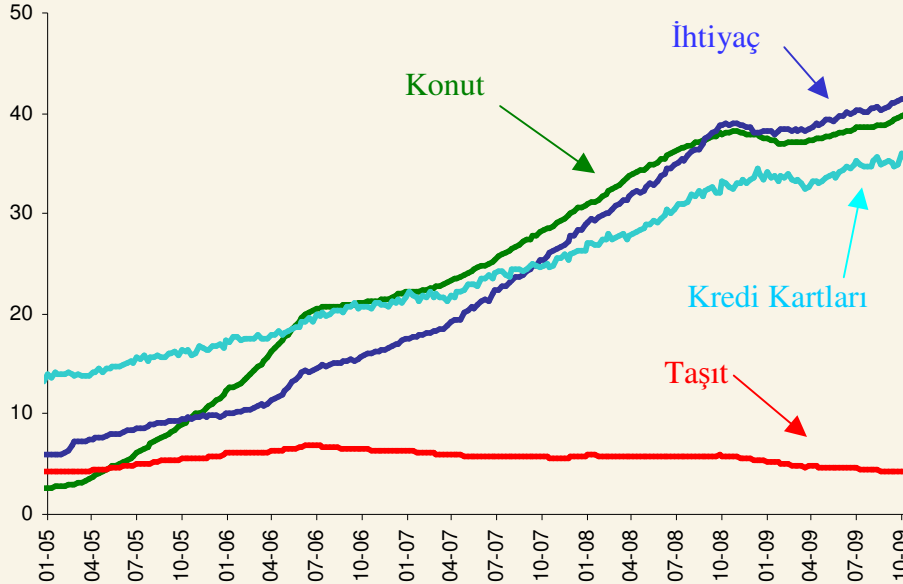
(1) Temerrüde düşme oranı; bir sektördeki tahsili gecikmiş kredisi bulunan firma sayısının, o sektördeki nakit ve tahsili gecikmiş kredisi bulunan toplam firma sayısı içindeki oranı olarak hesaplanmıştır.

Bireysel Kredileri

Takipteki bireysel kredilerde artış, teminat kalitesinin yüksek olduğu konut kredilerinde sınırlı kalırken, kredi yaşlanmasının görüldüğü taşıt kredilerinde daha belirgindir.

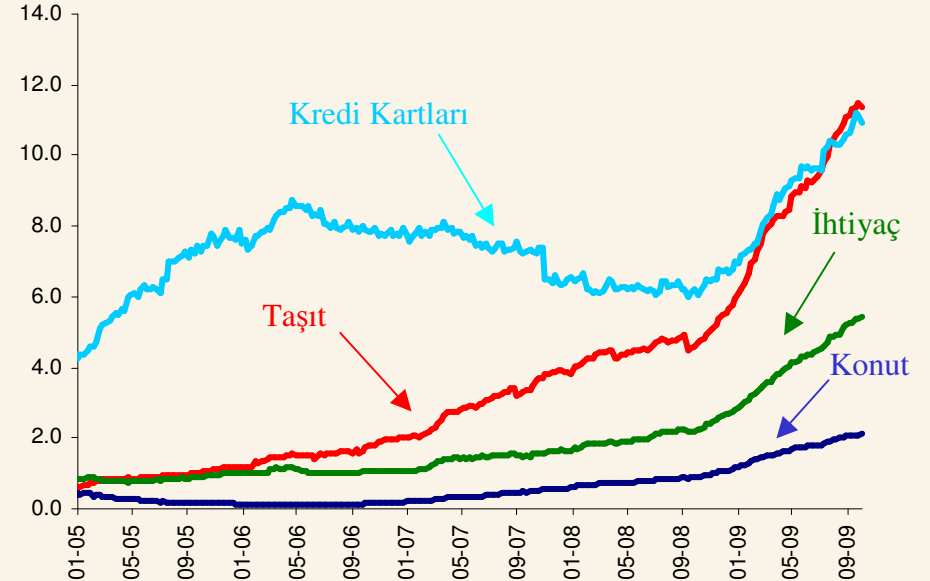
Bireysel Krediler Alt Kalemleri
(Ocak 2005 – Ekim 2009, milyar TL)

milyar TL	TOPLAM	Konut	Taşıt	İhtiyaç	Kredi Kartı
10/07	86.1	29.0	5.7	26.5	24.9
10/08	115.3	38.2	5.7	39.1	32.3
10/09	120.3	39.9	4.3	41.5	34.5

Kaynak: TCMB

Takipteki Bireysel Kredilerin Oranı
(Ocak 2005 – Ekim 2009, yüzde)

Yüzde	TOPLAM	Konut	Taşıt	İhtiyaç	Kredi Kartı
10/07	3.0	0.5	3.5	1.6	7.3
10/08	3.1	0.9	4.7	2.3	6.2
10/09	6.3	2.1	11.6	5.6	11.3

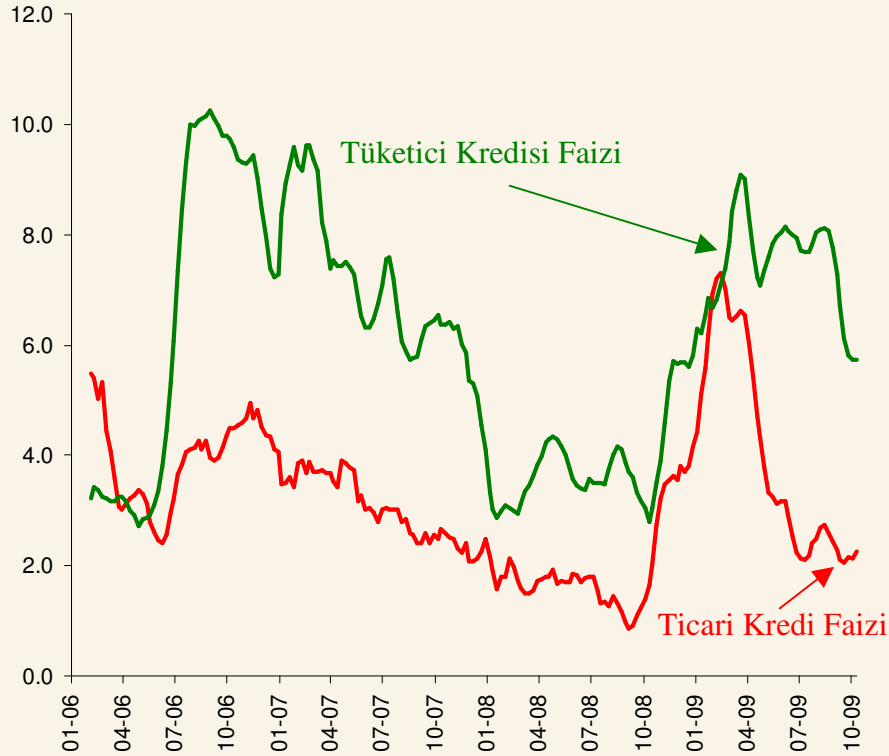
Kaynak: TCMB

Finansal Sıkılık Göstergeleri

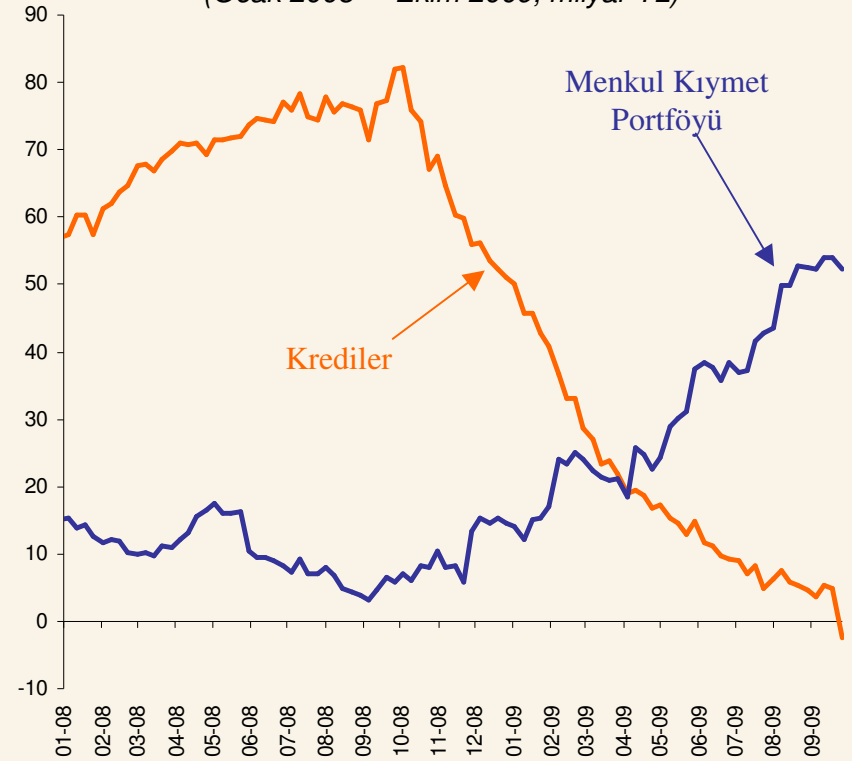
Gerçekleştirilen faiz indirimlerine rağmen finansal koşullardaki ek sıkılık kısmen devam etmektedir.

Kredi Faizleri ile Mevduat Faizleri Arasındaki Fark*
(Ocak 2006 – Ekim 2009, 4 haftalık hareketli ortalama, yıllık yüzde)

* Ağırlıklı ortalama akım faiz oranlarıdır.
Kaynak: BDDK, TCMB

Banka Kredileri ve Menkul Kıymet Portföyünde Yıllık Değişim*
(Ocak 2008 – Ekim 2009, milyar TL)

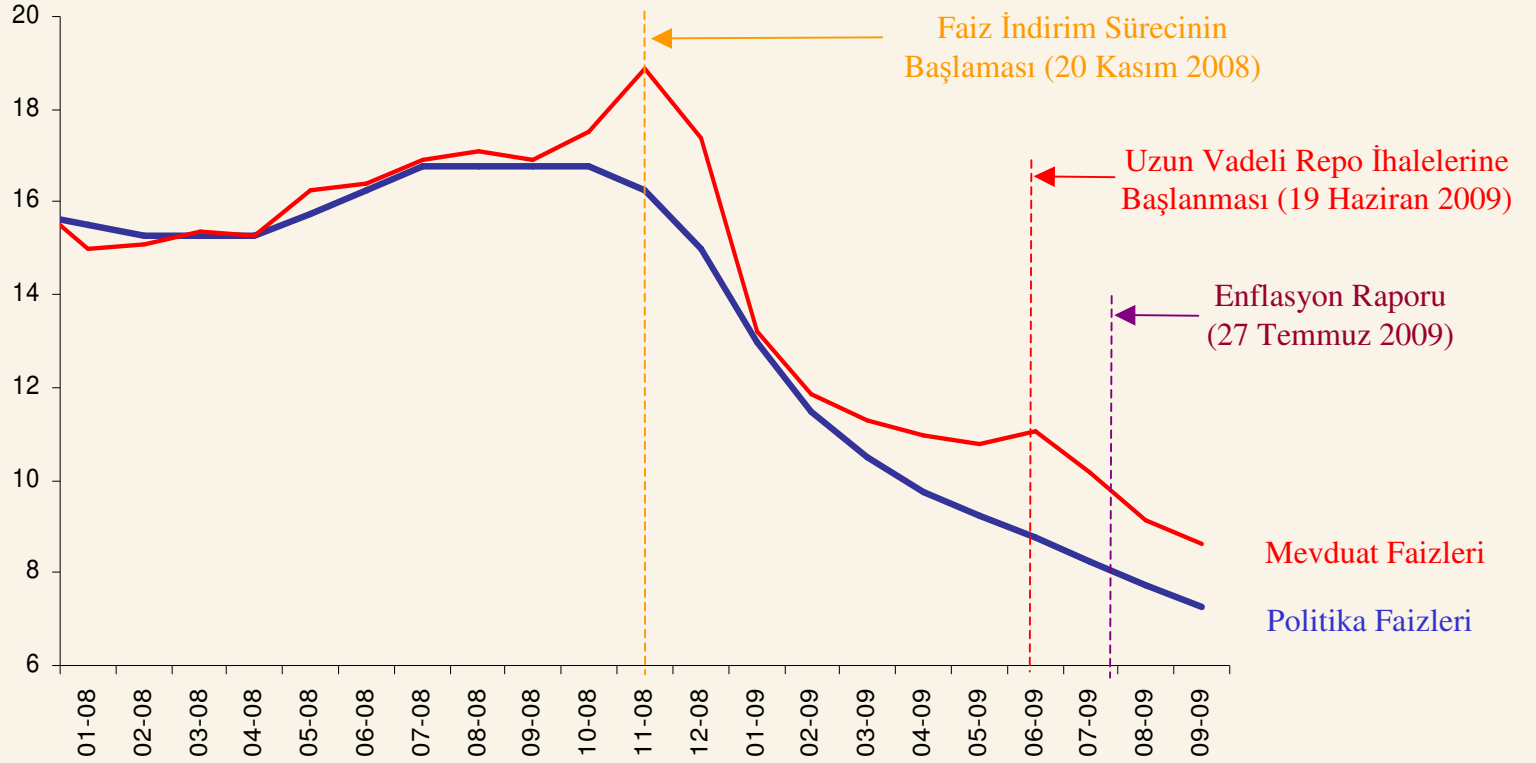
* Yabancı para cinsi krediler ve menkul kıymetler sabit kur cinsinden hesaplanmıştır.
(1 USD = 1.5 TL)
Kaynak: BDDK, TCMB

Mevduat Faizlerindeki Değişim

Parasal gevşeme süreci, uzun vadeli repo imkanı ve politika faizlerinin orta vadeli seyrine ilişkin verilen mesajlar, bankaların fonlama maliyetleri üzerindeki baskıyı hafifletmiştir.

Mevduat Faizleri* ve Politika Faizleri
(Ocak 2008 – Eylül 2009, Yüzde)

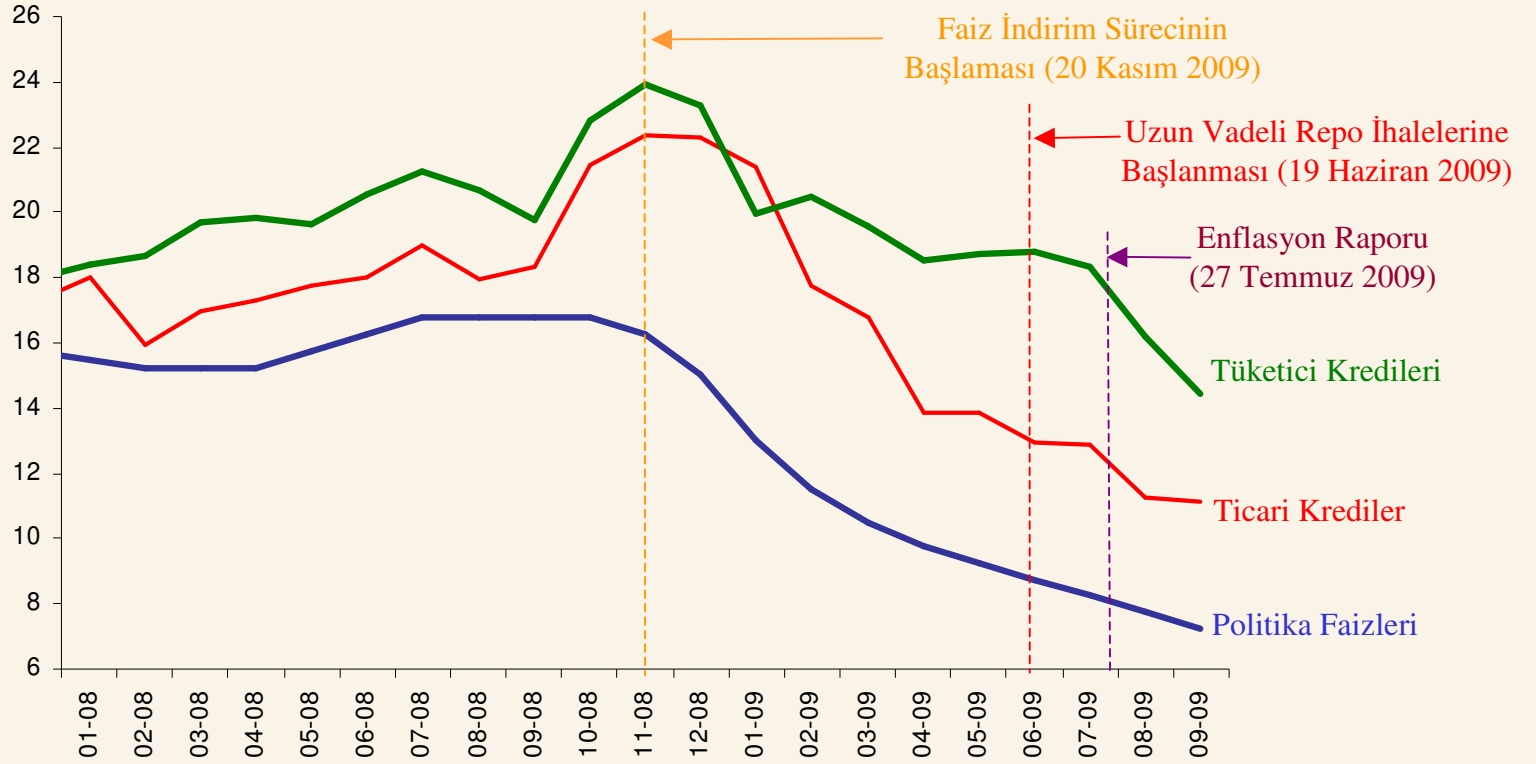
* Ağırlıklı ortalama akım faiz oranları. Bankalararası mevduat hariç.
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Faizlerindeki Değişim

Benzer bir görünüm, daha sınırlı olmakla birlikte, kredi faizlerinde de görülmektedir.

Tüketici Kredileri, Ticari Krediler ve Politika Faizleri
(Ocak 2008 – Eylül 2009, Yüzde)

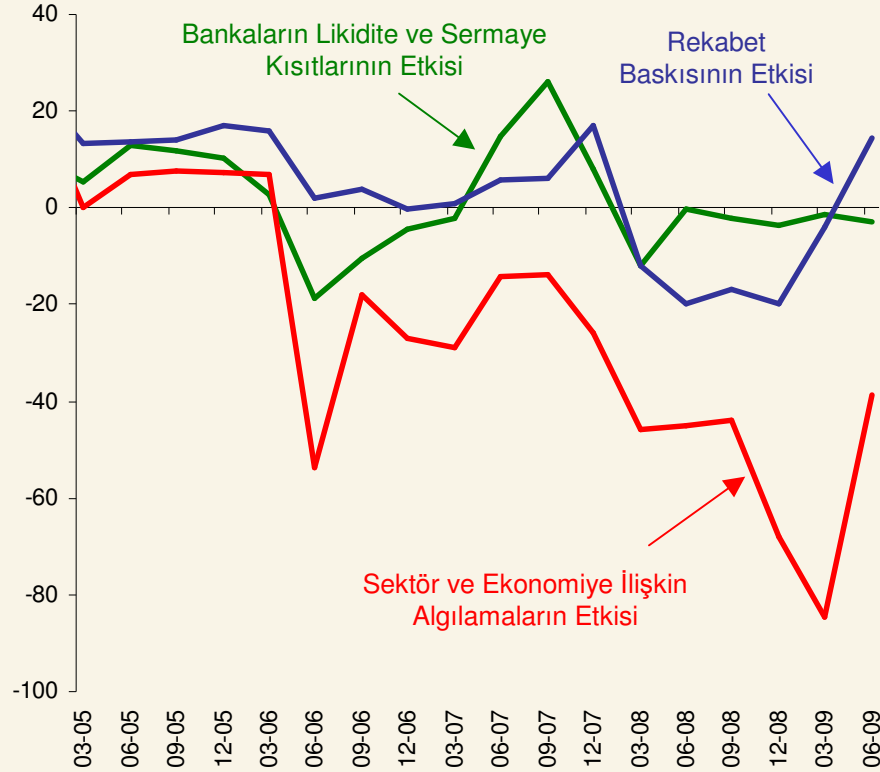
Kaynak: TCMB

Kredi Eğilim Anketi Sonuçları

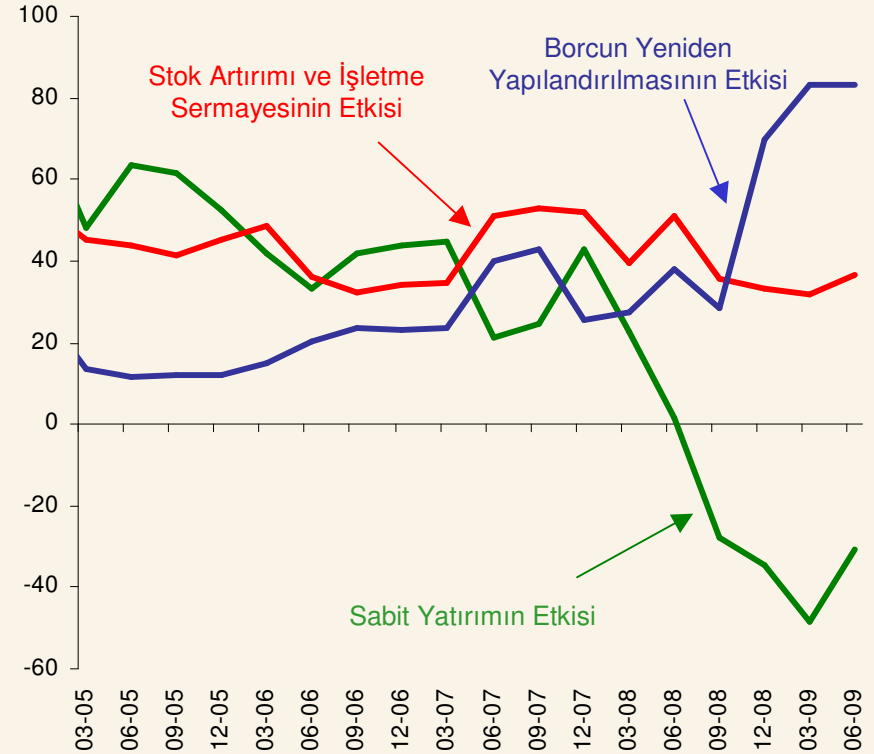
Kredi Eğilim Anketleri, son dönemde, bankaların kredi standartlarındaki sıkılaştırma eğilimlerini azalttıklarını ve bankalar arası rekabetin standartları gevşetici yönde etkiye başlamış olduğunu göstermektedir.

Kredi Arzını Etkileyen Unsurlar
(Mart 2005- Haziran 2009)

Kaynak: TCMB

Kredi Talebini Etkileyen Unsurlar
(Mart 2005- Haziran 2009)

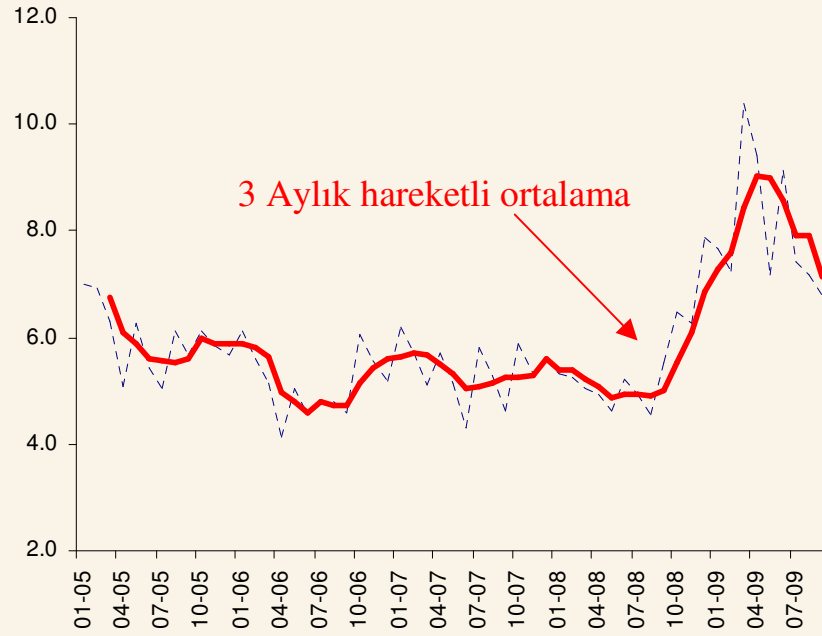
Kaynak: TCMB

Ticari Faaliyetler

Karşılıksız çıkan banka çekleri ve yeni kurulan şirket sayısında olumsuz görünüm, son dönemde azalmakla beraber devam etmektedir.

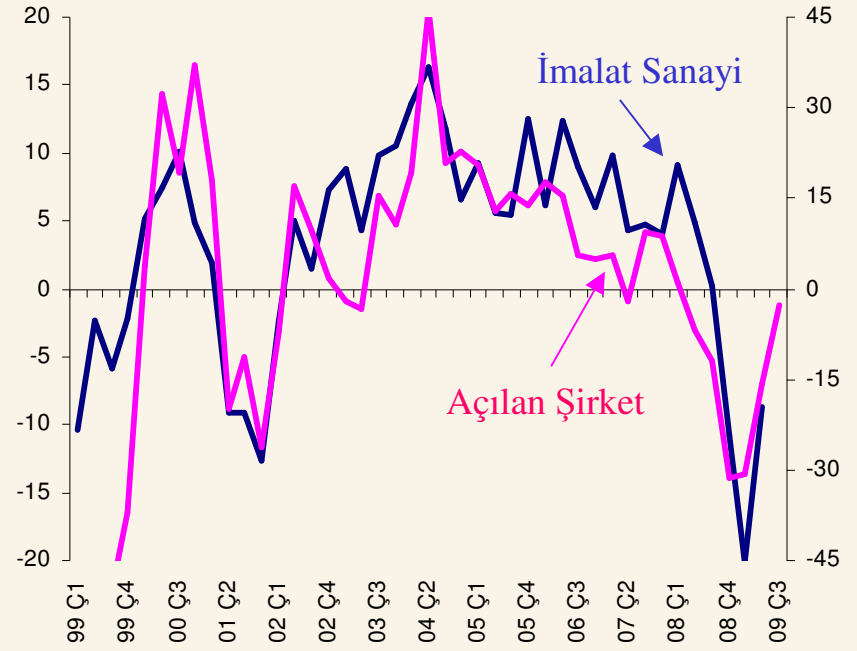
Karşılıksız Banka Çek Adetinin Takas Odasına İbraz Edilen Toplam Çek Adetine Oranı
(Ocak 2005 – Mayıs 2009, yıllık yüzde)

2006	2007	08-III	08-IV	09-I	09-II	09-III
5.14	5.39	5.01	6.87	8.44	8.58	7.13

Kaynak: BTOM , TCMB

Açılan Şirket Sayısı ve GSYİH İmalat Sanayi
(1999 1.Ç – 2009 3.Ç, Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, yüzde)

Yüzde Değişim	07	08-IV	09-I	09-II	09-III
İmalat Sanayi	5.6	-10.8	-20.2	-8.7	
Açılan Şirket	5.0	-31.4	-30.6	-15.8	-2.8

Kaynak: TÜİK, TCMB

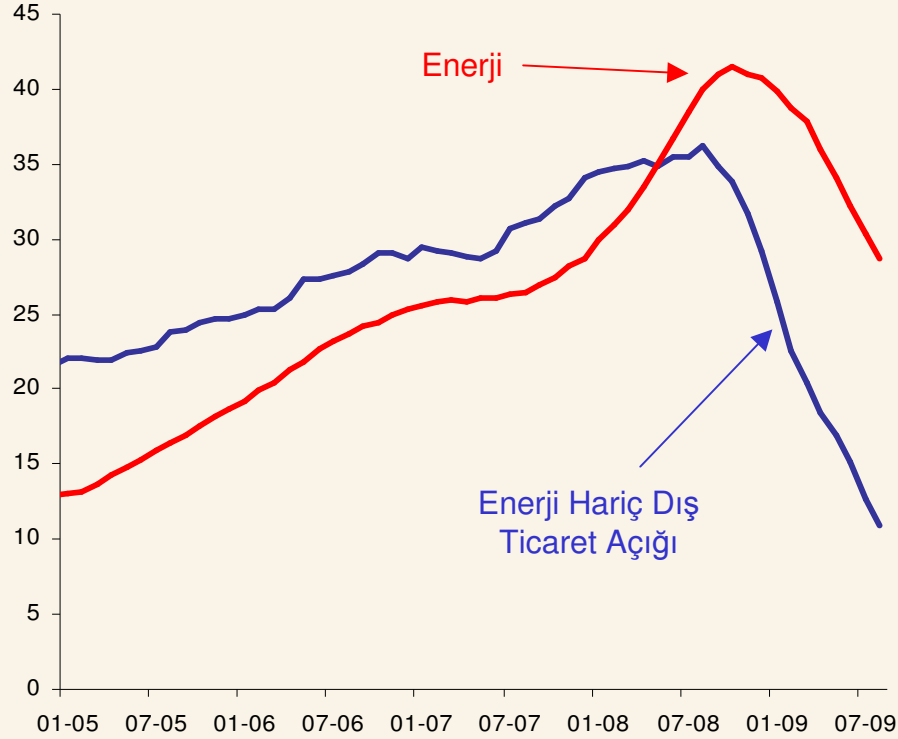

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

Cari dengedeki görece iyileşme, finansman ihtiyacını belirgin bir biçimde azaltarak küresel krizin olumsuz etkilerini sınırlayıcı bir rol oynamıştır.

Dış Ticaret Dengesi

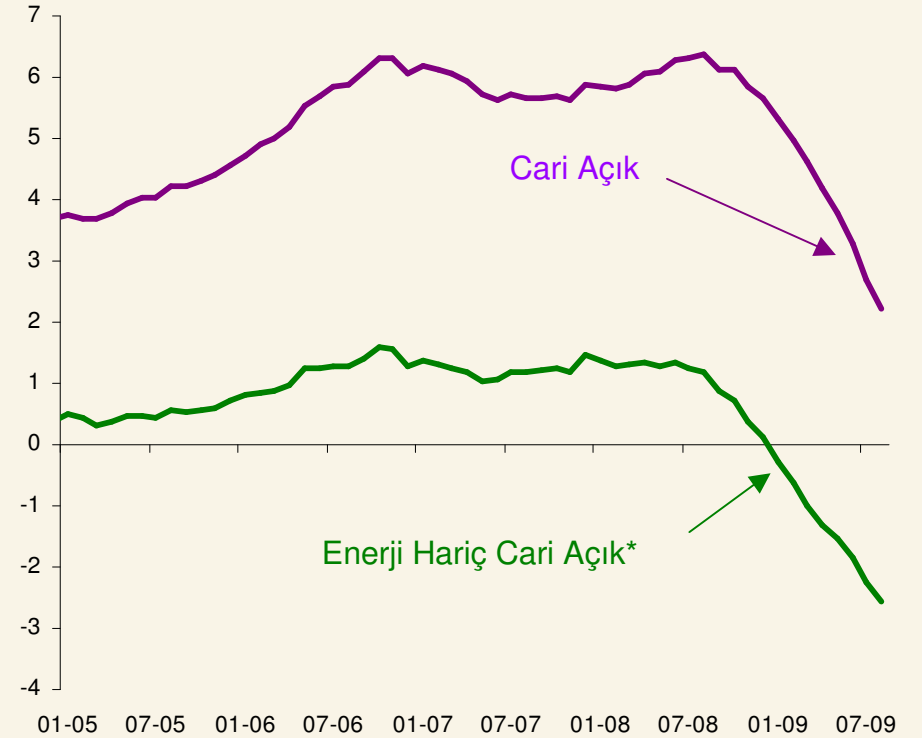
(Ocak 2005 – Ağustos 2009, milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Cari İşlemler Dengesi

(Ocak 2005 – Ağustos 2009, GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

Ekim 2008 – Ağustos 2009 Arası Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

KULLANIM	Milyar ABD Doları
Cari İşlemler Dengesi	-12,3
Portföy Yatırımları (Hisse senetleri, borç senetleri ve banka mevduatları)	- 0,0
Krediler (Ticari krediler, bankacılık, kamu kesimi ve diğer sektör kredileri)	-19,1

Kaynak: TÜİK, TCMB

KAYNAK	Milyar ABD Doları
Net Hata Noksan	12,6
Doğrudan Yatırım	8,8
Diğer	2,3
Rezerv Varlıklar (Resmi rezervler) (Bankaların döviz varlıkları) (Diğer Sektörlerin döviz varlıkları)	7,7 (5,9) (-2,6) (4,4)

NET HATA NOKSAN KALEMİ

- ✓ Varlık Barışı gibi nedenlerle yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışındaki mevduatlarını yurda getirerek döviz tevdiat hesaplarına aktarması,
- ✓ Yurt içi bankacılık sistemi dışında tutulan efektif şeklindeki tasarrufların bankalara Türk Lirası karşılığında satılması,
- ✓ Kur hareketlerinin muhasebeleştirilmesi sırasında ortaya çıkan farklılıklar.

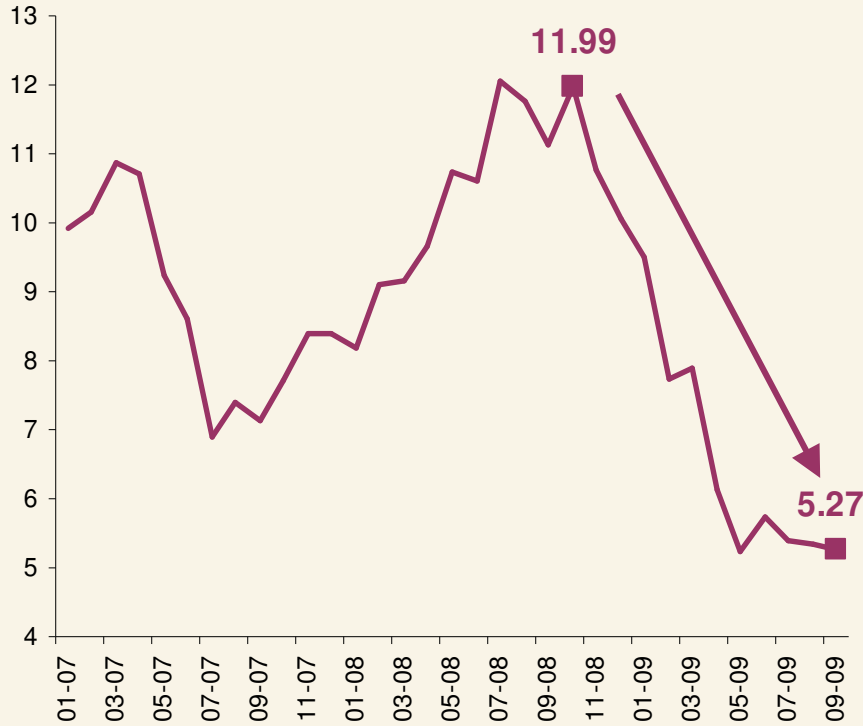

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

Eylül ayı itibarıyla TÜFE enflasyonu yıllık yüzde 5,27 olarak gerçekleşmiştir.

Tüketici Enflasyonu

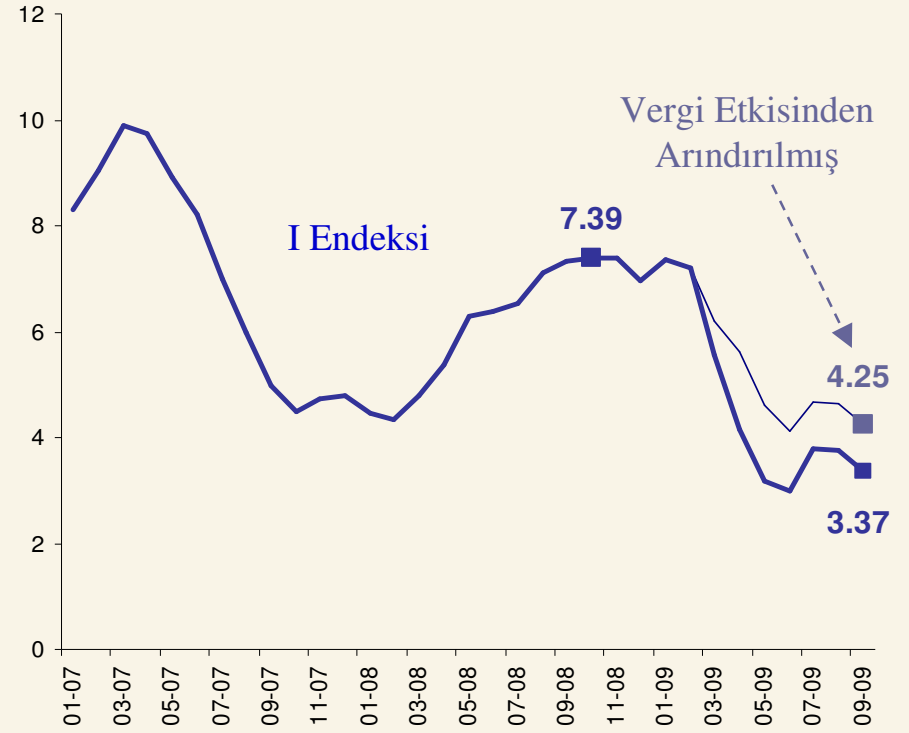
(Ocak 2007 – Eylül 2009, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Çekirdek Enflasyon Göstergeleri

(Ocak 2007 – Eylül 2009, yıllık yüzde değişim)

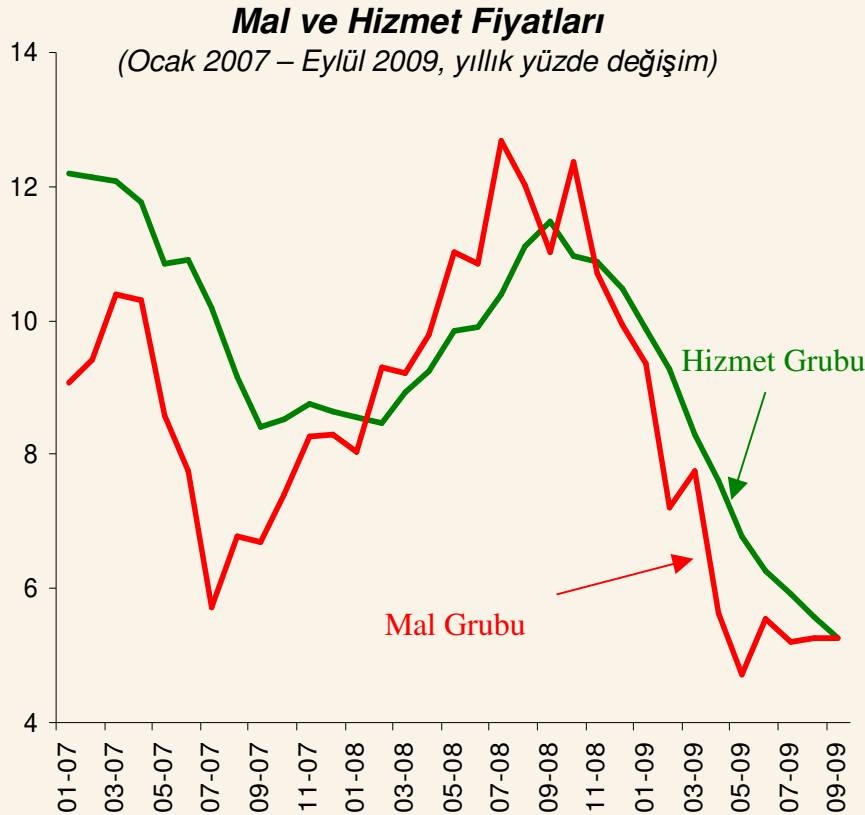

Kaynak: TÜİK, TCMB

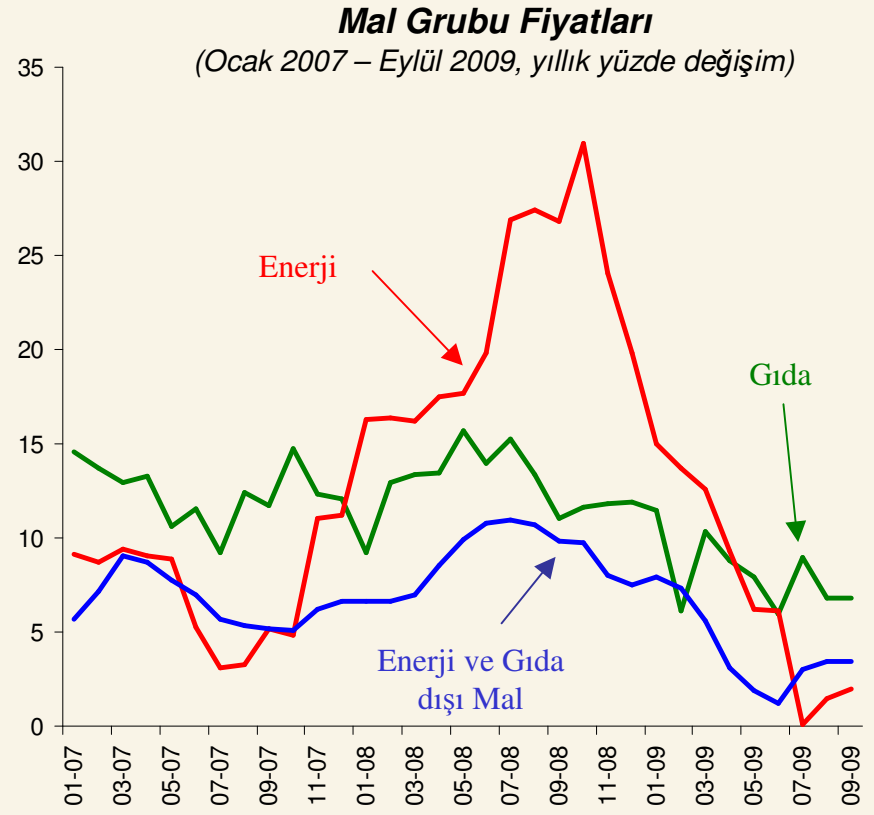

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

Eylül ayında vergi indirimlerinin kademeli olarak sona ermesi ile enerji ve gıda dışı mal fiyatları enflasyonunda sınırlı bir artış gözlenmiş, hizmet grubu enflasyonu istikrarlı olarak gerilemeye devam etmiştir.

Kaynak: TÜİK, TCMB

Kaynak: TÜİK, TCMB

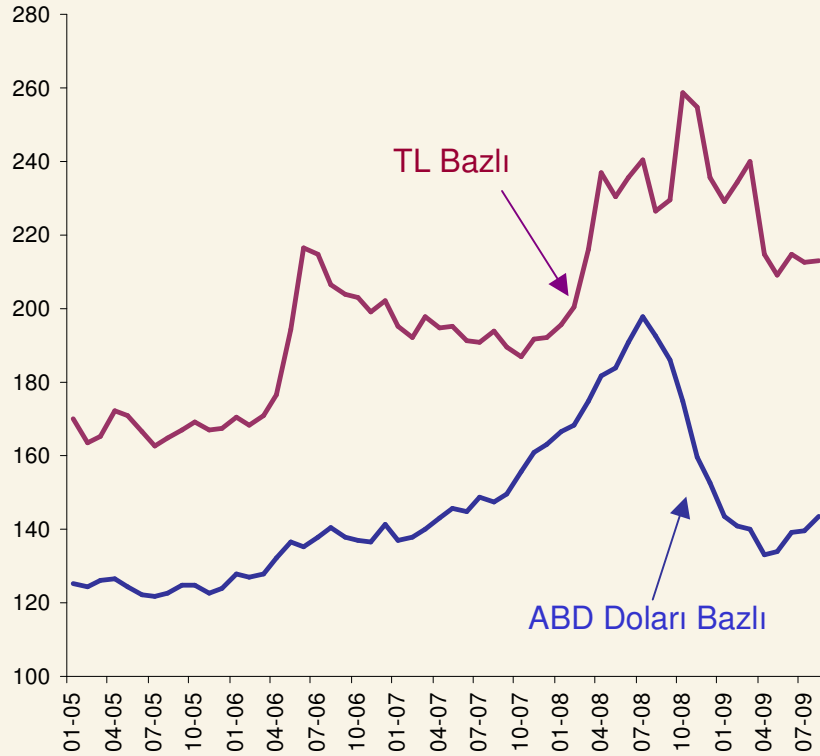

İthalat Fiyatları

Son dönemde gözlenen kısmi toparlanmaya rağmen, emtia fiyatları küresel yavaşlamayla ortaya çıkan düşük seviyelerini korumaktadır.

İthalat Fiyatları

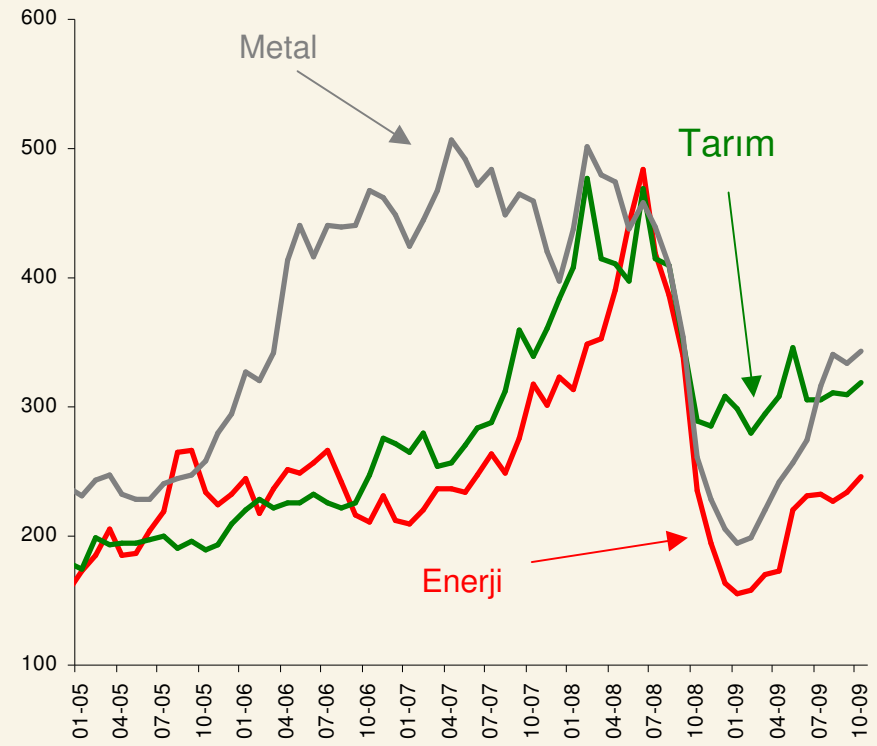
(Ocak 2005 – Ağustos 2009, 2001 = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Emtia Fiyatları

(Ocak 2005 – Ekim 2009, ABD doları, 2001 = 100)

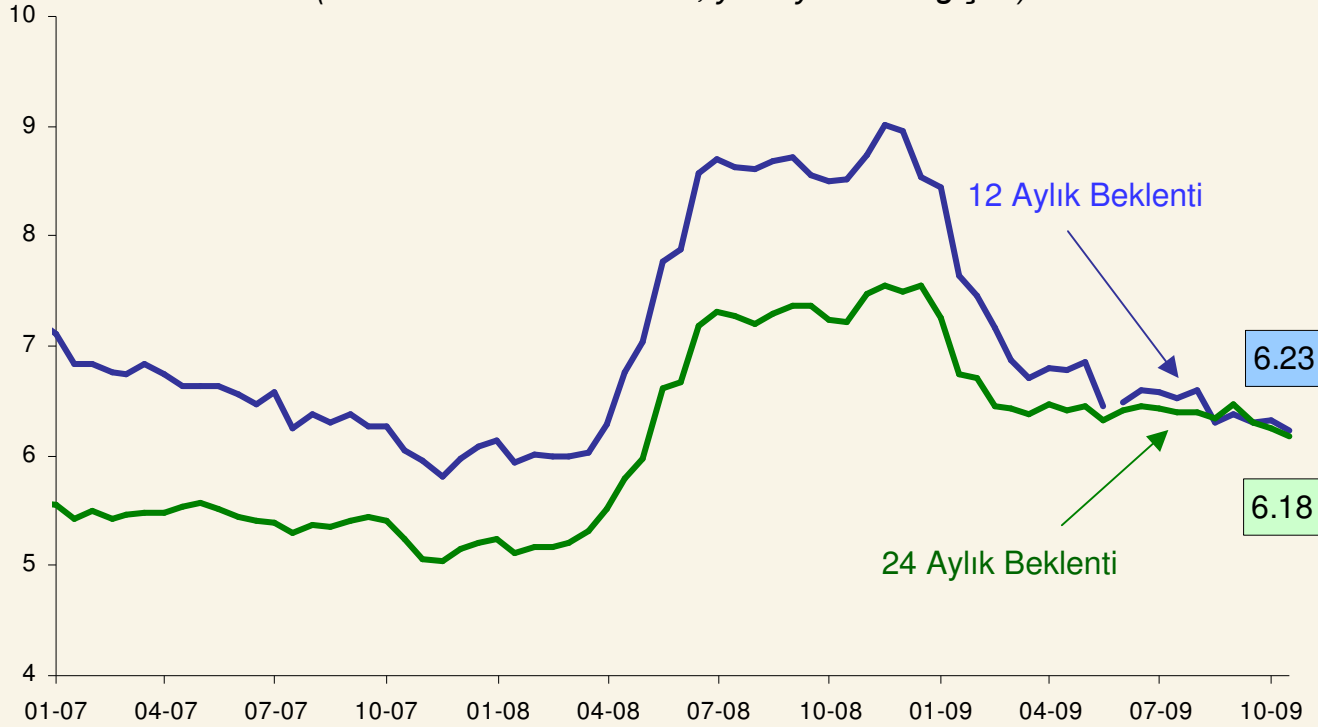
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Beklentileri

Enflasyon gerçekleşmelerinin, Merkez Bankası'nın öngörülerini ile uyumlu gerçekleşmesi beklentileri olumlu etkilemekte ve enflasyonun orta vadeli görünümünün iyileşmesine destek vermektedir.

Enflasyon Beklentileri
(Ocak 2007 – Ekim 2009, yıllık yüzde değişim)

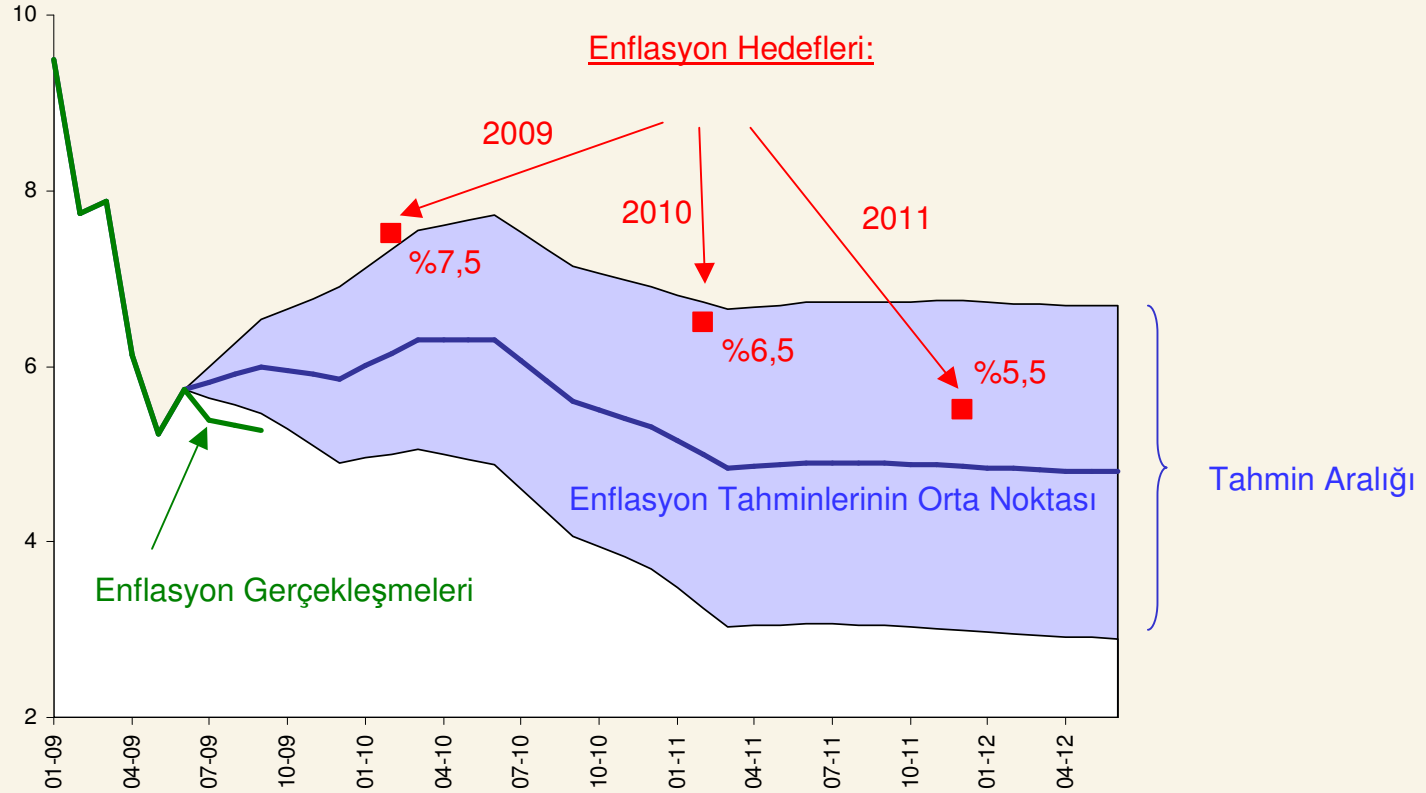
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon

2009 yıl sonu itibarıyla yıllık enflasyonun belirsizlik aralığı alt sınırına yakın gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 2010 yılının ilk yarısında baz etkisi nedeniyle yıllık enflasyonda dalgalanmalar gözlenebilecektir.

Enflasyon Gerçekleşmeleri, Tahminler ve Hedefler (2009 1.Ç – 2012 3.Ç)

Kaynak: TCMB

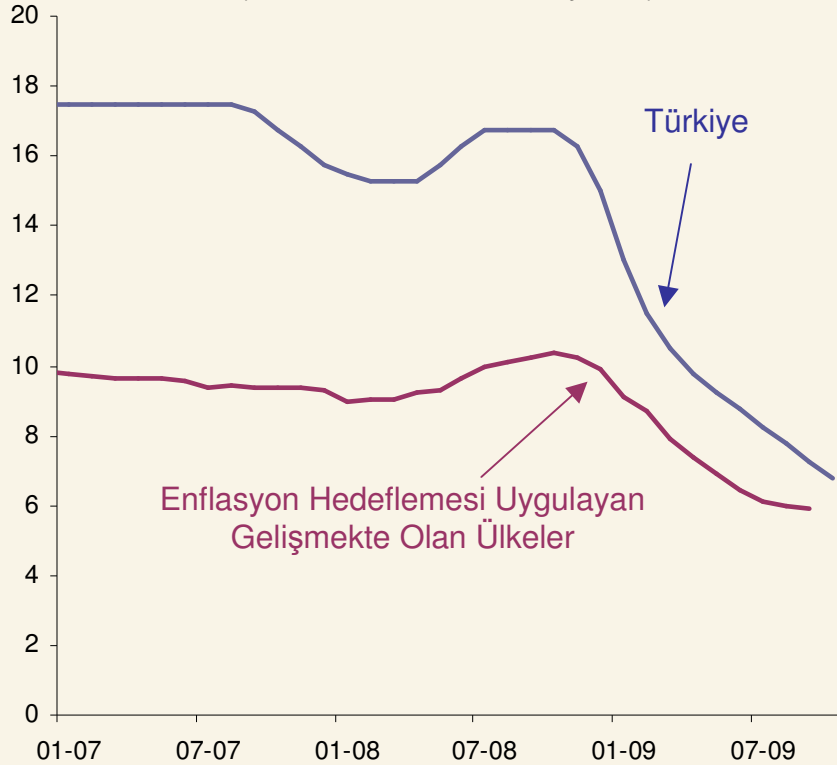
III. Para Politikası Duruşu

Para Politikası Duruşu

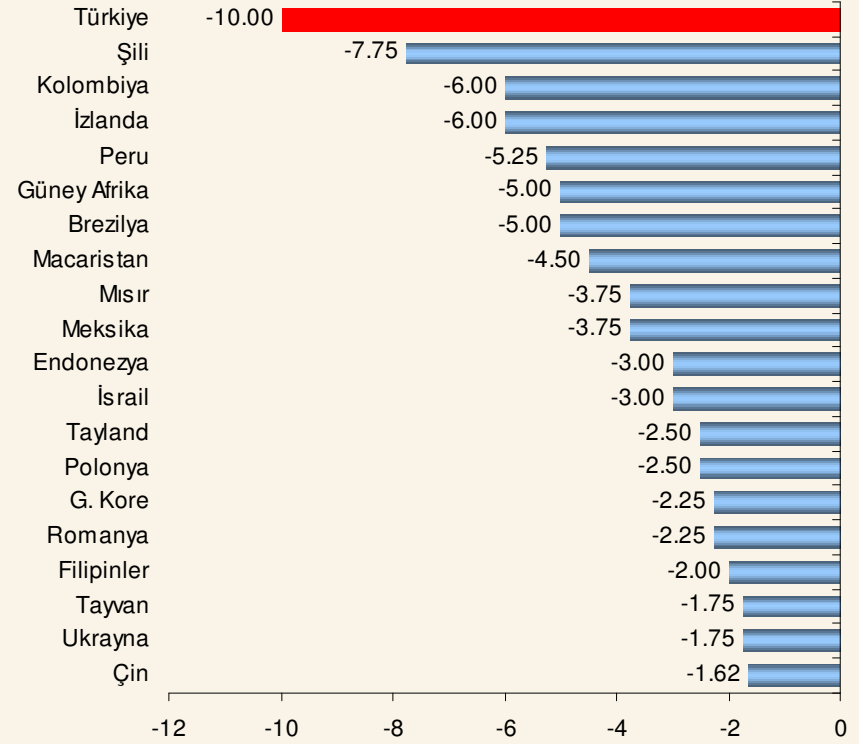
Türkiye'deki finansal sistemin görece sağlamlığı, fiyat istikrarını sağlama temel amacımız ile çelişmeksizin, krizin ekonomimiz üzerinde yaratabileceği olumsuzlukları sınırlamaya odaklanmamıza imkan sağlamıştır.

Enflasyon Hedeflemesi Yapan Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye Politika Faiz Oranı
(Ocak 2007– Ekim 2009, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Gelişmekte Olan Ülkelerde Politika Faiz Oranlarının Değişimi
(Ekim 2008 tarihinden itibaren değişim, yüzde puan)

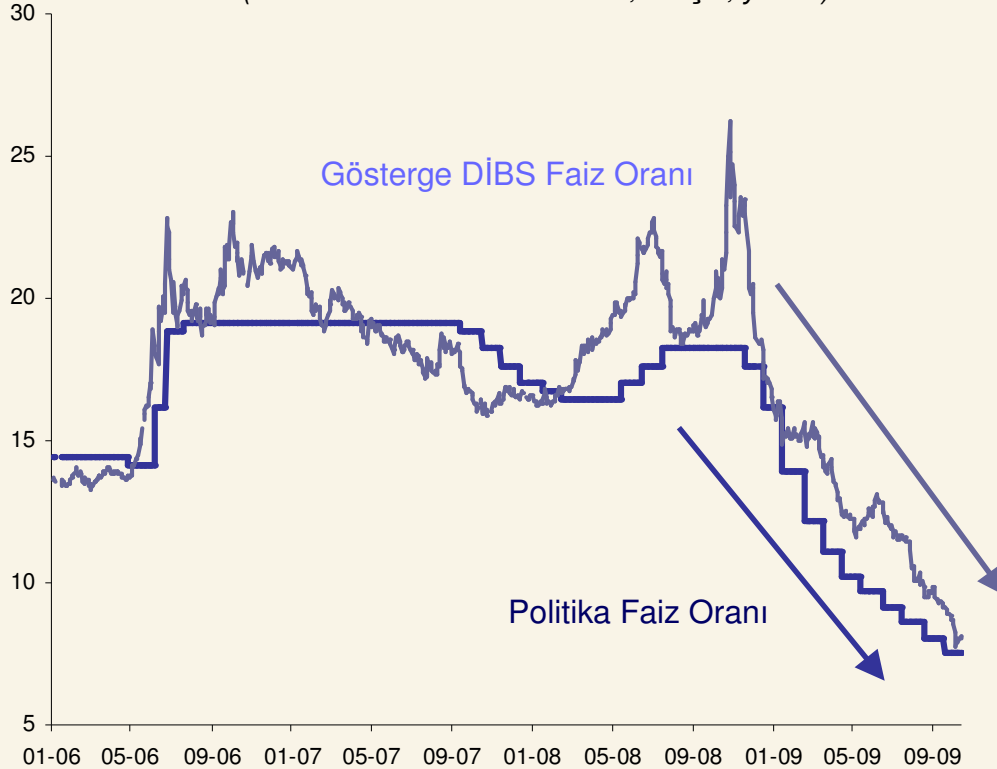
Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Para Politikası Duruşu

Risk algılamalarındaki sınırlı iyileşme ve MB faiz indirimlerinin enflasyon gerçekleştirmeleri ile desteklenmesi sonucunda piyasa faizleri belirgin bir düşüş eğilimi göstermiştir.

TCMB Politika Faiz Oranı ve Gösterge DİBS Faiz Oranı
(1 Ocak 2006 – 13 Ekim 2009, bileşik, yüzde)

Kaynak: BDDK, TCMB

	Politika Faizi	Değişim
Ekim 08	16.75	0.00
Kasım 08	16.25	-0.50
Aralık 08	15.00	-1.25
Ocak 09	13.00	-2.00
Şubat 09	11.50	-1.50
Mart 09	10.50	-1.00
Nisan 09	9.75	-0.75
Mayıs 09	9.25	-0.50
Haziran 09	8.75	-0.50
Temmuz 09	8.25	-0.50
Ağustos 09	7.75	-0.50
Eylül 09	7.25	-0.50
Ekim 09	6.75	-0.50

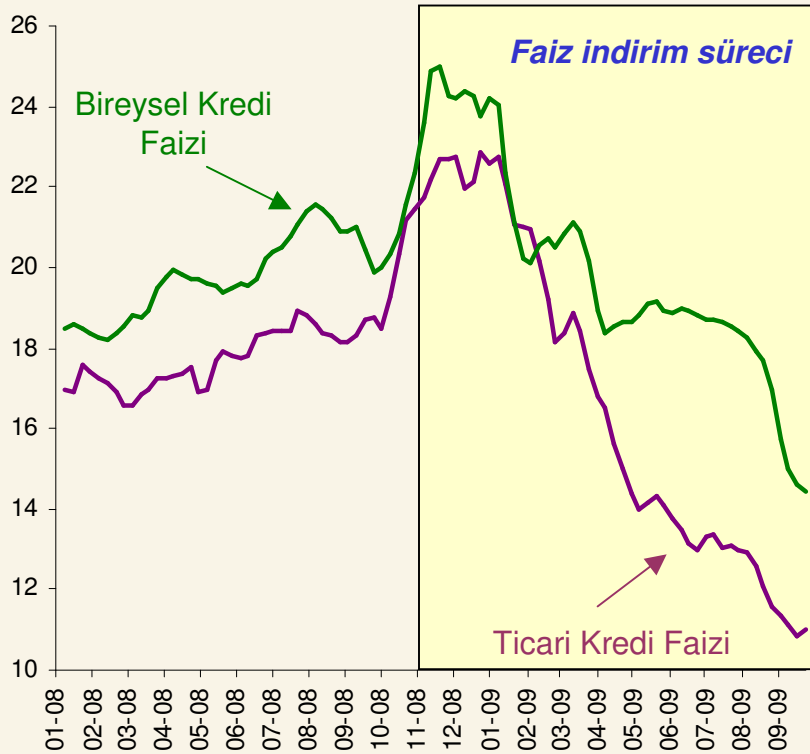

Para Politikası Duruşu

Son dönemde kredi faizlerinin, küresel krizin zirve yaptığı Ekim 2008 döneminden önceki seviyelerine gerilediği dikkat çekmektedir.

Kredi Faiz Oranları

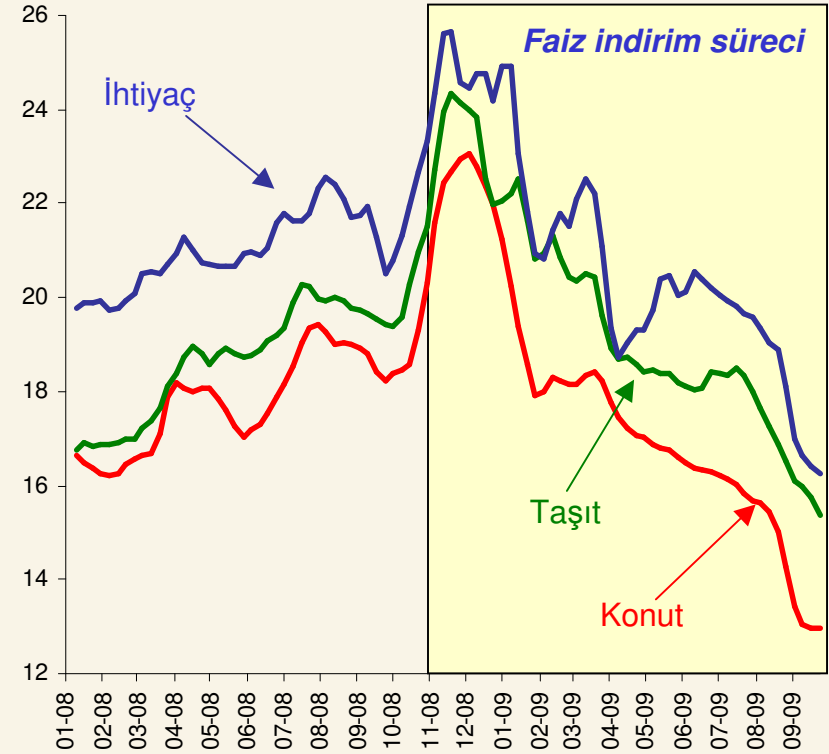
(Ocak 2008 – Eylül 2009, yıllık yüzde)

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Tüketici Kredileri Faiz Oranları

(Ocak 2008 – Eylül 2009, yıllık yüzde)

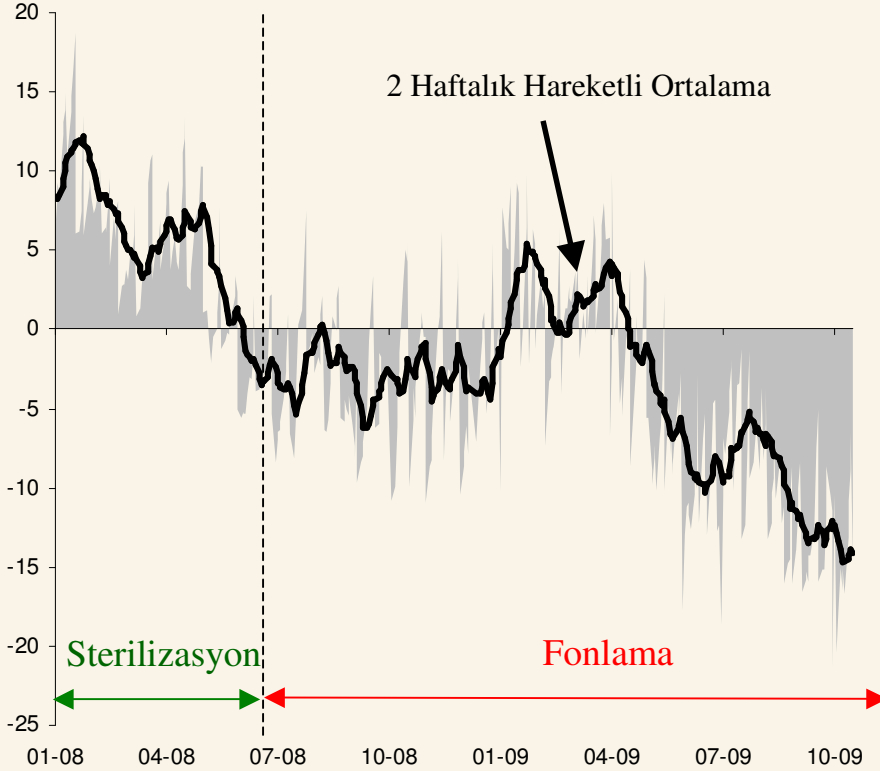
* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

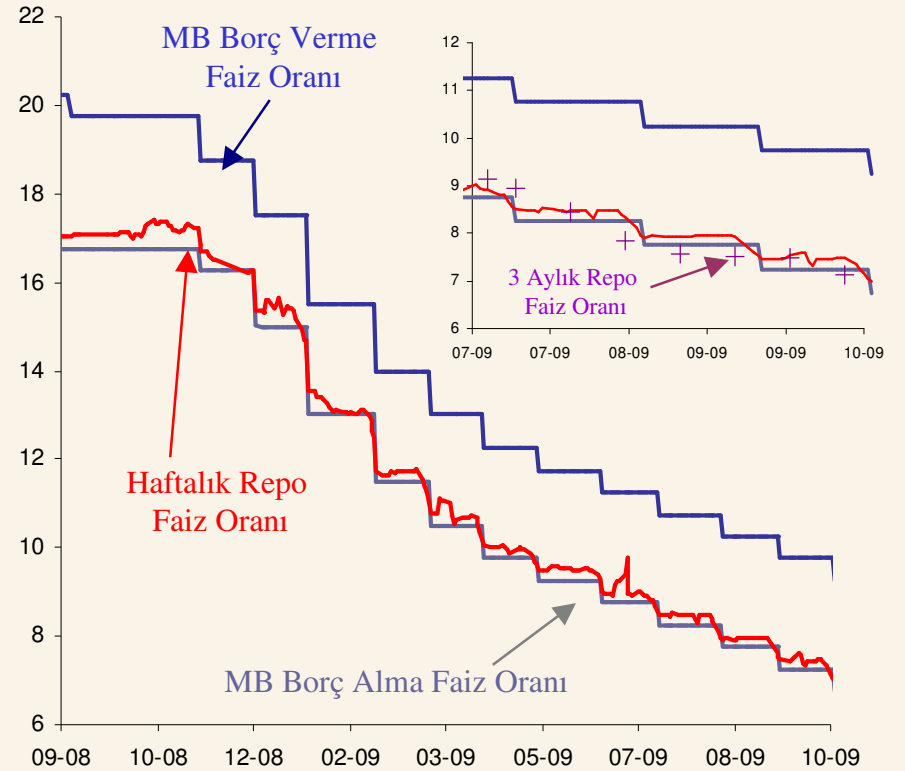
Para Politikası Duruşu

Piyasada ortaya çıkan Türk Lirası cinsi likidite ihtiyacı düzenli olarak gerçekleştirilen ihaleler ile karşılanmış ve para piyasalarında faizlerin Merkez Bankasının borçlanma faizine yakın seviyelerde oluşması sağlanmıştır.

Merkez Bankasıncı Sağlanan TL Likiditesi
(1 Ocak 2008 – 16 Ekim 2009, milyar TL)

Politika Faiz Oranı ve Repo Faiz Oranı
(Eylül 2008 – Ekim 2009, yüzde)

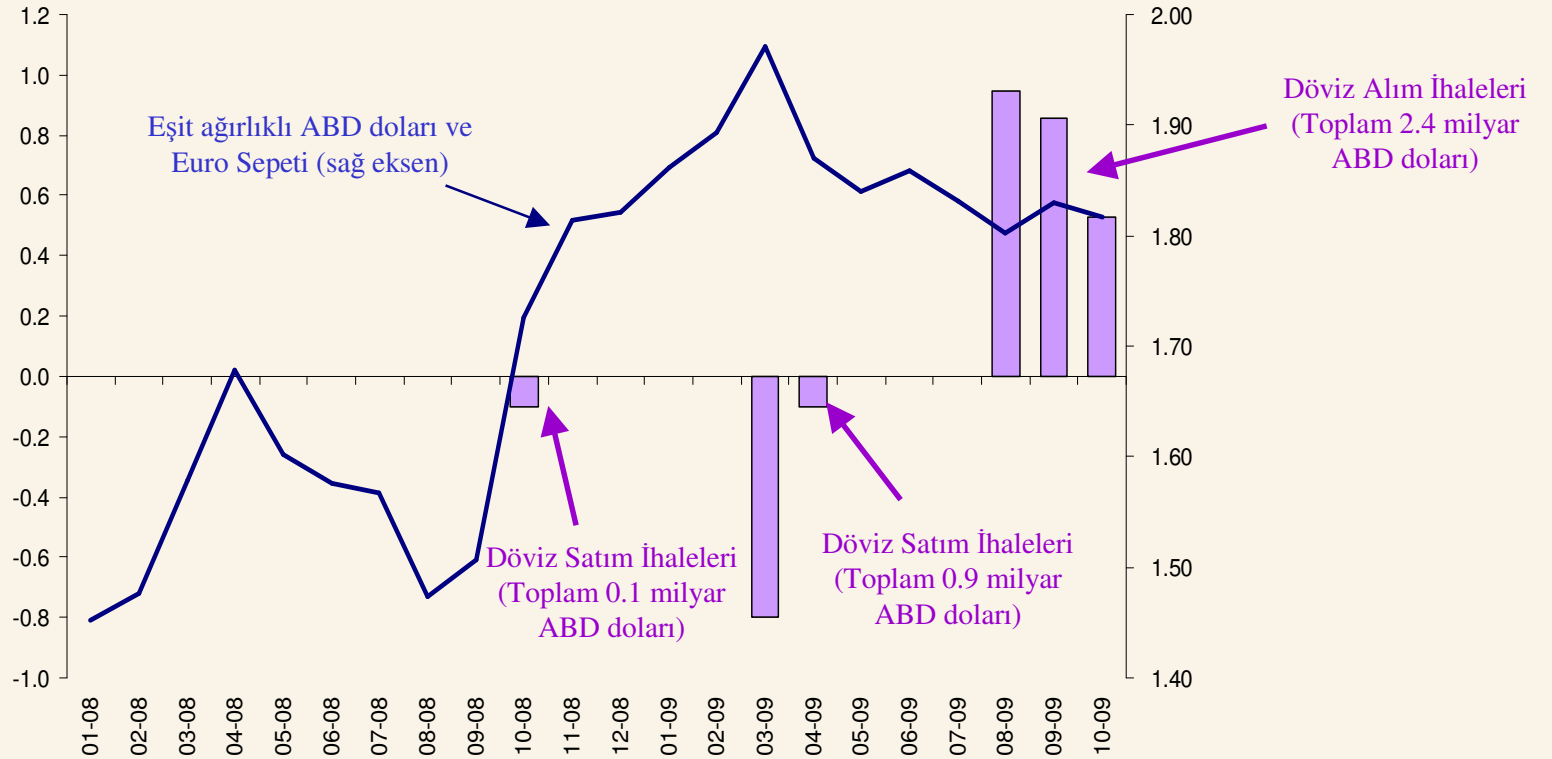

Döviz Likidite Önlemleri

İçinde bulunduğumuz dönemin Merkez Bankasının döviz rezervlerini kuvvetlendirmesi için uygun bir ortam oluşturduğu değerlendirilerek, döviz alım ihalelerine 4 Ağustos 2009 tarihinden itibaren tekrar başlanmıştır.

TL Karşılığı Döviz Alım ve Satım İhaleleri (aylık toplam, milyar ABD doları)
ve Döviz Sepeti (eşit ağırlıklı, Ocak 2008 – Ekim 2009*)

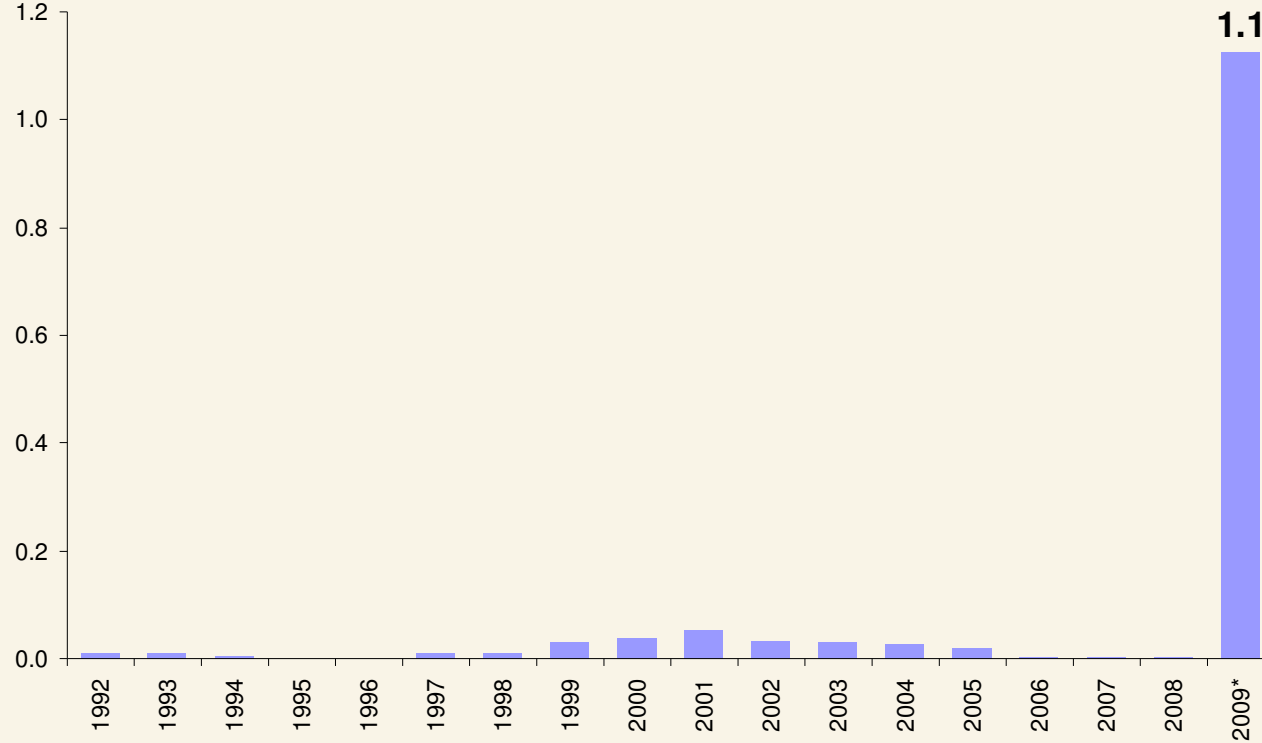
* 16 Ekim 2009 itibarıyla
Kaynak: TCMB

İhracat Reeskont Kredileri

Yaşanan küresel krizin reel sektör üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, ihracat reeskont kredisi limiti 500 milyon ABD dolarından 2,5 milyar ABD Dolarına çıkarılmış ve kullanım koşulları kolaylaştırılmıştır.

İhracat Reeskont Kredisi Kullanımları
(1992 – Ekim 2009, milyar ABD doları)

* 15 Ekim 2009 itibarıyla
Kaynak: TCMB

Genel Görünüm

- Küresel finansal piyasalarında iyimserlik devam etmekte, küresel ekonomide toparlanma sinyalleri görülmektedir. Ancak parasal ve mali tedbirlerin etkisinin azalacağı 2010 yılına ilişkin belirsizlikler önemini korumaktadır.
- Son dönemde açıklanan veriler, Türkiye’de iktisadi faaliyette toparlanmanın başladığını teyit etmektedir. Bankaların kredi verme iştahında kayda değer bir artış gözlenmekte, finansal koşullardaki sıkılık azalmaya devam etmekte, iş gücü piyasasında sınırlı ölçüde iyileşme işaretleri alınmaktadır.
- 2008 yılı Kasım ayından bu yana sürdürülen faiz indirimlerinin etkisi ve küresel risk algılamalarındaki iyileşmenin desteği ile önümüzdeki dönemde kredi kanalının toplam talebe olan desteğinin artacağı değerlendirilmektedir.

Genel Görünüm

- Bununla birlikte, iktisadi faaliyetteki toparlanmanın yavaş ve kademeli olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.
- Özel tüketim talebinde gözlenen belirgin artış, büyük ölçüde dönemsel teşviklerden kaynaklanan kısmi bir canlanmayı yansıtmaktadır. Dış talep ve yurt içi yatırım talebi zayıf seyrini sürdürmektedir. Özel tüketim harcamalarının ikinci çeyrekte sergilediği kayda değer yükselişten sonra daha zayıf bir seyir izlemesi beklenmektedir.
- Ekonomideki kaynak kullanımının uzunca bir süre potansiyel düzeyinin altında seyredeceği ve enflasyonun düşük seyrini koruyacağı tahmin edilmektedir.
- Sonuç olarak, para politikasının aşağı yönlü esnekliğini uzun bir süre koruyacağı bir çerçeve öngörülmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Eskişehir Sanayi Odası Sunumu

**Durmuş YILMAZ
Başkan**

20 Ekim 2009